INRIKES S.8

Det nya ordet för kvinnlig onani: _____

UTRIKES S.16

Uranet splittrar Grönland

INRIKES S.10-11

SAS fortsätter att motarbeta kabinfacket

FREDAG 28 NOVEMBER 2014

74 000 LÄSARE VARJE DAG!

DAGENS ETC

EN RÖD DAGSTIDNING FÖR ETT GRÖNARE SVERIGE

Pris: 10 kr www.etc.se

KAJSA EKIS EKMAN

”Att amerikanare säger ’white trash’ är symptomatiskt: i ett klassamhälle skulle det räckt att säga trash. **S.2-3**

S.14-15

BILD: ERIK MÅRTENSSON/TT

Mikael Damberg (S).

BLUFFAR OM HANDELSAVTALET

Näringsminister Mikael Damberg (S) kritisk till TTIP inför väljarna – försvarar avtalet i det dolda

KAWA ZOLFAGARY:

”Vi män måste våga prata om psykisk ohälsa”

S.6-7

KULTURFREDAG S.19-25

SCUM-FILMEN

Andreas Edwards möter sina hatare

GIRLHOOD

Skildrar tjejgäng i ruffig fransk förort

POSTTIDNING A • RETURADRESS: DAGENS ETC, BOX 4403, 102 68 STOCKHOLM

LEDARE

Dagstidningen ETC har en röd och grön ledarsida som är oberoende av politiska partier och andra intressegrupper. Vi som skriver: Andreas Gustavsson (måndag), Nabila Abdul Fattah (tisdag), Göran Greider (onsdag), Johan Ehrenberg (torsdag), Kajsa Ekis Ekman (fredag) och Maria-Pia Boëthius (lördag, i separata helgtidningen ETC).

Lön för att låna

■ Det är bara att gratulera svenska staten som idag får betalt för att låna pengar. Den som köper statsobligationer får nämligen inte betalt nu när räntan är så låg. Det betyder att staten får betalt om man investerar i järnväg, bostäder, dagis eller annan infrastruktur. Det är gratis att låna och därmed väldigt lönsamt att ställa om Sverige. Kanske någon borde ringa Magdalena Andersson och berätta det.

DAGENS ETC

Veckans revansch

■ Nyligen gick journalisten Niwette Dawod ut och kritiserade sin arbetsgivare Aftonbladet för att hon som bemanningsanställd har lägre lön och sämre villkor. I samma veva omplacerades hon och det tände ett landsomfattande bemanningsuppror. Och (medel)klasskampen hade effekt, nu backar Aftonbladet och lovar att ”minimera” antalet bemanningsanställda. Och reportern som drog igång allt bråk fick igår en personlig revansch. Hon får ett toppjobb på Sveriges Radio, i den mördade korrespondenten Nils Horners anda.

– Det är en dröm, det känns jätteroligt och är fantastiskt kul, säger hon till Jönköpingsposten. Men jobbet varar bara ett år. Nu återstår det bara för public service att sluta upp med sitt systematiska utnyttjande visstidsanställningar.

DAGENS ETC

Mediechefernas miljonlöner

■ ...och på tal om journalistik, det är kris i mediebranschen hävdas det. Det borde betyda åtstramning och försiktighet. Men så här ser krisen ut bland mediesveriges chefer, vi får hoppas de överlever vargavintern i lönekuverten:

1. Jonas Sjögren, SBS/Discovery ***24 141 000***
2. Gunilla Herlitz, Bonnier ***18 890 000***
3. Jonas Bonnier, fd Bonnier ***14 876 600***
4. unnar Strömblad, fd Schibsted ***10 354 700***
5. Raoul Grüntal, Schibsted ***8 397 000***
6. Jan Helin, Aftonbladet ***7 497 600***
7. Thomas Franzén, Bonnier ***7 257 800***
8. Lena K Samuelsson, Schibsted ***6 916 200***
9. Stina Honkamaa Bergfors, United screens ***6 551 300***
10. Patrick Svensk, fd MTG ***6 468 300***

Källa: Dagens Media. Inkomster deklarerade 2013.

Ferguson får USA att explodera av ilska

Låt oss förflytta oss till USA. En tonåring var i en het augustimånad på väg hem från kiosken med en vän, pratade, kanske rökte de cigariller av märket Swisher Sweets. En polis ropar åt dem: Gå på trottoaren! Gå inte på gatan! Killarna svarar något. Polisen tvärbromsar, slänger upp bildörren och några minuter senare är tonåringen, Michael Brown, död. Tolv skott. För några dagar sedan bestämde en jury att inte åtala polisen.

USA exploderade av ilska. Nu brinner hus, bilar, butiker i staden Ferguson och myndigheterna har beordrat ut sjuhundra trupper ur nationella insatsstyrkan.

”Det är klasskravaller som pågår i Ferguson” skriver Göran Greider i Dalademokraten. Han kritiserar att ”all energi fokuseras på ras” när det egentligen handlar om ”den ojämlika fördelningen av resurser”.

Och naturligtvis har han rätt: om det vore svarta människor som ägde alla företag, bodde i de finaste husen och hade förslavat vita, är det mindre troligt att detta hade hänt. Vad han gör fel är att ställa de begreppen mot varandra. För det händer något ytterligare när klassamhället blir rasifierat, något som fryser fast klasserna och gör både deras avskaffande och klassresor så mycket svårare.

USA ÄR NÄMLIGEN inte bara ett klassamhälle. Det är närapå ett kastsamhälle. Ordet ”kast” brukar användas för att beteckna Indien, men ordet kommer (via portugiserna) från det latinska castus, som betyder just: ras, åtskild, oblandad, ren. Sanskritordet för kast är varna och betyder färg. Skillnaden mellan ett klassamhälle och ett kastsamhälle är att det senare skapar klasser baserade på färg. Ett samhälle som ”bara” är ett klassamhälle, utan att dela upp människor i färg, är mer flytande, lättare att rucka på än ett kastsamhälle. Frusna klassamhällen blir kastsystem, där klass görs till ras, mytologiseras i idéer som ”en droppe svart blod” eller det sydafrikanska ”dricker ni ur samma kopp måste du kasta koppen.” Ras blir en klass som det inte går att resa ifrån. I ett klassamhälle kan en fattig flicka som Kulla-Gulla upptäcka att hon är dotter till patron - aldrig i ett kastsamhälle baserat på färg.

USA:S VÄLSTÅND grundades både på billig, hyrd arbetskraft (läs Upton Sinclair) men också på ägande av slavar (läs Henry Bibb och Solomon Northup) Denna distinktion fortlever: alla invandrargrupper som kommit till USA, hur tomhänta de än var, har gått förbi svarta i inkomststatistiken. Vita tjänar 18 gånger så mycket som svarta i USA, men bryter vi ner statistiken på de som dödats av poliser de senaste två åren visar det sig att unga svarta män löper 31 gånger större risk att dödas än unga vita män. Något utöver fattigdom gör alltså att poliser har lättare till avtryckaren.

LÅT MIG BERÄTTA en historia från New Orleans. För att göra en lång historia kort, så hamnade jag som tjugoåring på ett hem där som kallades ”Covenant House. Crisis Center for Homeless and Runaway Youth Under 21.” Jag kom in på natten, fick fylla i en blankett om vilken ras jag tillhörde. Alternativen löd ungefär: asian, africanamerican, caucasian, hispanic eller ”other”. Morgonen efter var det brutal väckning vid halv sju, sedan frukost som bestod av grits, en typ av majsgröt, och cornbread, majsbröd. Jag satte mig ner vid ett bord. Det var tydligen fel bord. Det fanns en oskriven regel att vita och svarta inte satt vid samma bord. De svarta tjejerna sa: Vad gör du här? Gillar du svarta, eller? De började garva: You want some coffee in that milk huh? De vita tjejerna sa: Kom hit, vi har gjort en plats åt dig. De svarta sa: Gå dit, vad väntar du på? Föreståndaren ryckte in: Bry er inte om den nya, hon verkar vara efterbliven.

Just detta är något som betecknar kastsystem: att olika kaster inte får äta tillsammans. Ingen har beskrivit det bättre än Richard Wright i ”Son av sitt land”: tabuerna, förlägenheten. (Och för att komplicera det ytterligare: ras är en klassdimension som behöver kön för att bevaras. Ligger alla med alla slutar det hela med att det inte finns några raser.) Att amerikanare säger ”white trash” är symptomatiskt: i ett klassamhälle skulle det räckt att säga trash.

Och att detta ord har kommit hit, samt att Greider skriver att ”det talas alltmer om rasism” här, beror inte på en ”felaktig diagnos” utan på att etnicitet och klass börjar sammanvävas även här. Det betyder inte att vi bör anamma en amerikansk diskurs och oreflekterat importera deras begrepp: vissa kan tillämpas här, andra är för kontextbaserade. Men det går inte att vara blind för att de som delar ut reklam i Sverige inte är desamma som diskar, vilka inte är desamma som serverar, vilka inte är desamma som säljer telefonabonnemang, vilka definitivt inte är desamma som sitter i styrelser.

PROBLEMET MED identitetspolitik uppstår när det enbart fokuseras på representation bland eliten. USA representeras redan av en svart man och ändå går det att godtyckligt mörda svarta män utan straff. Liberaler älskar representation för att dölja klassamhället, blanda bort korten. Socialister ser däremot att ett steg i kampen mot hela klassamhället, är att förhindra dess indelning i färg. För sker detta, fryser klassamhället fast, skapar egna mytiska strukturer och förevigas.

KAJSA EKIS EKMAN

BILD: DAVID TULIS/AP

”Problemet med identitetspolitik uppstår när det enbart fokuseras på representation bland eliten. USA representeras redan av en svart man och ändå går det att godtyckligt mörda svarta män utan straff.”

DAGENS ETC

TIPSA OSS!
Telefon: 08-410 357 00
dagens@etc.se

JOHAN EHRENBERG
Ansvarig utgivare
johan@etc.se

ANDREAS GUSTAVSSON
Chefredaktör/vd
andreas.gustavsson@etc.se

EIGIL SÖDERIN
Nyhetschef
0762-16 76 16
eigil.soderin@etc.se

MARIA HOLM
Redaktionschef
0706-43 57 18
maria.holm@etc.se

ULRIKA LINDAHL
Redaktionssekreterare
0703-95 01 94
ulrika.lindahl@etc.se

KLARA STRANDBERG
(föräldraledig)

GUNNAR WESSLÉN
Redaktionsledning

HENRIK JOHANSSON
Redigeringschef
henrik.johansson@etc.se

SIGNE LIDÉN
Webbredaktör
signe.liden@etc.se

Reportrar:

JONAS CULLBERG
jonas.cullberg@etc.se

KARIN HOLMBERG
karin.holmberg@etc.se

ANDREA WESSLÉN
andrea.wesslen@etc.se

KARIN ANNEBÄCK
karin.anneback@etc.se

STINA BERGLUND
stina.berglund@etc.se

KARL GRAUERS
karl.grauers@etc.se

DAG ANKERSEN
dag.ankersen@etc.se

AMANDA SCHULIN
Praktikant
amanda.schulin@etc.se

LISS JONASSON
Praktikant
liss.jonasson@etc.se

ELLINOR AHLQVIST
Praktikant
ellinor.ahlqvist@etc.se

Redigering:

DANIEL ANDRÉASSON
daniel.andreasson@etc.se

SANDRA BERG
sandra.berg@etc.se

JAKOB JÖRLÅS
jakob.jorlas@etc.se

KARL SKAGERBERG
karl.skagerberg@etc.se

ANNONSERA HOS OSS!
JIM BERG
Marknadschef
0705-95 27 87
jim.berg@etc.se

POST
Box 4403, 102 68 Stockholm
INTERNET www.etc.se
MEJL dagens@etc.se
KUNDTJÄNST
kundtjanst@etc.se, 08-644 67 13
TRYCK V-tab

HUR JÄMSTÄLLDA ÄR VI?
Hur många kvinnor respektive män vi intervjuar och har med på bild, samt anlitar som medarbetare: **23 kvinnor, 22 män**

DEBATT & INSÄNDARE

Vad tycker du? Skicka din text till **debatt@etc.se**

Idén är bra i teorin, men stora jordbruks -och livsmedelsföretag har tagit sig an begreppet och börjat konkretisera klimatåtgärder som bygger på dagens ohållbara industrijordbruk. Det saknas tydliga riktlinjer för vad som kan – eller inte kan – kallas ”klimatsmart”, skriver debattörerna. BILD: JIMMY MAY

Jordbruksindustrins falska lösningar på klimatkrisen

KLIMAT **Den 1–12 december arrangeras COP 20, FN:s 20:e klimatkonferens, i Lima, Peru. Ett hett ämne under mötet kommer att vara jordbrukets negativa effekter på miljö och klimat. FAO, Världsbanken och flera privata aktörer förespråkar ett nytt ”klimatsmart” jordbruk, som i själva verket bygger på dagens ohållbara jordbruksmodell, skriver flera organisationer.**

Klimatförändringar utgör ett globalt problem som inte respekterar nationella gränser och som påverkar oss alla. Hårdast drabbas redan utsatta samhällsgrupper, som Latinamerikas urfolk och småbrukare, trots att de bär ett mycket mindre ansvar för den globala uppvärmningen. Historiskt och även idag använder de mer hållbara metoder för livsmedelsproduktion som visar stor naturhänsyn, och motsätter sig dagens storskaliga jordbruksmodell.

Jordbruket är en av våra största klimatbovar. Kött- och mejeriindustrierna står enligt flera stora FN-rapporter för större utsläpp av växthusgaser än hela transportsektorn. Enligt FN:s före detta specialrapportör om rätten till mat, Olivier De Schutter, ökar dagens industrijordbruk också bönders sårbarhet för klimatförändringar då deras matproduktion slås ut av monokulturer och omfattande besprutning av bekämpningsmedel.

MEN JORDBRUKET är också nyckeln till en hållbar utveckling. FAO och Världsbaken lyfter jordbrukets potential för att mildra global uppvärmning och föreslår satsningar på det de kallar ”klimatsmart jordbruk”. Det presenteras som en trippelvinst: en lösning på den globala uppvärmningen, ett sätt för bönder att anpassa sig till klimatförändringarna, och ett sätt att öka resurserna för småbrukare världen över.

Med klimatsmart jordbruk ska världens bönder använda jordbruksmetoder som är anpassade till svårare produktionsförhållanden och samtidigt minskar jordbrukets utsläpp. Idén är bra i teorin, men stora jordbruks -och livsmedelsföretag har tagit sig an begreppet och börjat konkretisera klimatåtgärder som bygger på dagens ohållbara industrijordbruk. Det saknas tydliga riktlinjer för vad som kan – eller inte kan – kallas ”klimatsmart”. I september i år arrangerade FAO det första mötet för den globala alliansen för klimatsmart jordbruk (GASCA). I denna allians ingår flera aktörer med direkta band till jordbruksindustrin, däribland jordbruksföretaget Syngenta och McDonalds.

EN VIKTIG DEL i FAO:s och Världsbankens ”klimatsmarta jordbruk” handlar om att överföra koldioxid från atmosfären ner i marken genom att gräva ner skörderester och annat organiskt material i jorden. Småbrukarrörelsen CLOC/Vía Campesina pekar på flera risker med detta. För att lagra större mängder koldioxid i marken krävs ett plöjningsfritt jordbruk. Problemet med ett sådant jordbruk är att bekämpningsmedel används, istället för plöjning, för att bekämpa ogräs, vilket drabbar den biologiska mångfalden i odlingslandskapet och närliggande odlingar. Det här öppnar för en ökad försäljning av GMO-grödor med hög tålighet för bekämpningsmedel. Det som presenteras som något nytt och klimatsmart riskerar alltså att bli mer av samma ohållbara jordbruksmodell.

PARALLELLT MED COP 20 arrangerar CLOC/La Vía Campesina och andra folkrörelser ett toppmöte mot klimatförändringar. Där kommer viktiga klimatfrågor som småskalig matproduktion, lokal konsumtion och alternativa världsuppfattningar att lyftas upp. Dessa frågor är centrala i kampen för matsuveränitet – ett centralt koncept bland världens småbrukar – och urfolksrörelser som innefattar rätten till självförsörjning och folks rätt att själva bestämma över sin matproduktion och konsumtion.

Vi hoppas att den svenska regeringens delegation tar intryck av diskussioner och förslag på lösningar som presenteras på det parallella forumet och verkar för en verkligt klimatsmart global livsmedelsproduktion. En sådan måste prioritera lokal småskalig matproduktion baserad på agroekologi och vegetabilisk mat framför ett jordbruk som baseras på monokulturer, storskalig djuruppfödning, stor giftanvändning och export. Världen behöver inte fler falska lösningar.

ANNELIE ANDERSSON
ordförande Latinamerikagrupperna
ELLIE CIJVAT
ordförande Jordens Vänner
SAMUEL JARRICK
talesperson Klimataktion

ISK är det nya allemanskontot

EKONOMI **Nu kan inte sparare bli inlåsta av giriga banker, utan den missnöjde kan lätt flytta vidare, skriver sparekonomen Cleas Hemberg i en kommentar till artikeln Investeringssparkonton – inget för småsparare (Dagens ETC 25/11).**

BILD FREE IMAGES

Investeringssparkonton – inget för småsparare

Nya pensionsregler öppnar upp för investeringssparkonton

Dagens ETC 25/11.

Sedan 30 år tillbaka har vi fått skatteavdrag för att spara. Om bara några veckor är den epoken slut. Det var Kjell-Olof Feldt och Erik Åsbrink som låg bakom den geniala idén med allemansfonder. På kort tid fick de miljontals svenskar att spara på lång sikt. Sedan ändrades kraven så avdraget bara gällde pensionssparande och detta är nu grunden till tjänstepensionen och att svenskar är betydligt bättre rustade för att gå i pension än många andra i västvärlden.

NU DEN 1 JANUARI ryker även detta sista skatteavdrag för att spara. Istället har vi fått ett investerarsparkonto (ISK) som ska tjäna som vårt nya allemanskonto. För det passar vårt sparande på lång sikt. Det är gratis, utan inlåsning och du kan flytta ut pengarna när du vill. Dessutom pressas avgifterna. För nu kan inte sparare bli inlåsta av giriga banker, utan den missnöjde kan lätt flytta vidare. Det var också en viktig aspekt på att ta bort de dyra pensionsförsäkringarna som låst tusentatals miljarder av svenska sparares pengar.

I STATENS PERSPEKTIV är det nya kontot skatteneutralt – uttänkt utifrån att snittsvenskens sparande med hälften räntor och hälften aktiefonder. Men som individ kan vi välja rätt konto för rätt pengar. Och den enkla mallen säger; för sparkonto-sparande använder vi helst gamla skatten om 30 procent skatt på vinsten. Och aktiefonder sparar vi bäst på nya allemanskontot som nästa år bara ger oss 0,3 procent skatt per år. Så enkelt kan vi nu dela upp vårt sparande. Det blir tydligare att brukspengarna (att använda inom två år) på sparkontot hålls isär från våra riktiga sparpengar som ska växa i många år. Det blir pedagogiskt och ger dessutom mer ska det visa sig.

Jo, sparar du i en Sverigefond (aktiefond) på ett fondkonto så får du i snitt 82 procent avkastning över ett årtionde. Med samma peng sparad på det nya allemanskontot får du ut ca 15 procent mer direkt i handen. (Om vi nu utgår från ett 20 års snitt där aktiefonder givit just cirka åtta procent per år)

DET GÖR ATT det nya kontot är en bra idé för den som sparar länge. Du får lägre skatt om du också är beredd att låta värdet variera mer under resans gång, vilket det ofta gör i aktiefonder. För vanliga småsparare är allemanskontot att föredra. Här är risken minimal för giriga banker och det går att välja nya fonder utan inlåsning. Men för pengarna på sparkonto eller korta räntefonder passar däremot inte alls det nya kontot. Därför är två sparanden bredvid varandra vara riktigt bra. En broms och en gas!

Det är gratis, utan inlåsning och du kan flytta ut pengarna när du vill.

CLAES HEMBERG
Sparekonom på Avanza bank

CITATET:

"Att SD med rötter i nazismen får avgöra budgeten är ett underbetyg för det anständiga Sverige."

Aftonbladets ledarskribent Anders Lindberg (@anderslindberg), på Twitter.

99

... procent av Egyptens kvinnor har utsatts för sexuella trakasserier. Det framkommer i en undersökning som genomförts av UN Women och det egyptiska hälsovårdsministeriet. 47 procent av landets kvinnor har utsatts för någon form av våld i hemmet.

SATIR

AV EMANUEL GARNHEIM

Lär killar ragga med våld – nu kommer han till Sverige

Han får inte resa in till Storbritannien och kastades ut ur Australien. Men nu kommer han till Sverige. Julien Blanc är 25-åringen som lär killar att ragga genom sexism och våld.

HAR DU INTE BYTT TILL ETC EL ÄN?

Mest läst på etc.se

1. **Lär killar ragga med våld**
   Nyhet
2. **Kvinnans rätt att bestämma över sin kropp är hotad**
   Debatt
3. **Jag fantiserar om att jag heter Leif, Jan eller Roy**
   Krönika
4. **Våg av attacker mot romer i Sverige**
   Nyhet
5. **Deltog i rasistpodd – nu får Marcus Birro sparken**
   Nyhet

”Jag fick ångest och kände

Dagens ETC:s krönikör **Kawa Zolfagary** berättar hur stressen får honom att tappa minnet och varför det tog så lång tid att söka hjälp

HÄLSA **”Resan mot bättre mental hälsa blev också en resa bort från några av mansrollens skadliga delar”, skriver Kawa Zolfagary. I en personlig kommentar berättar han om hur stress på jobbet och i privatlivet skapar en ohållbar situation.**

KOMMENTAR

Vårdcentralen jag går till varje tisdag är som en labyrint. Jag har besökt den många gånger, men går fortfarande vilse i gångarna mellan de olika väntrummen. Men rummet jag ska till nu har jag lärt mig att hitta till. Där får jag stöd för att hantera något som är tabubelagt. Något många av oss lider i det tysta av, något vi kallar mental ohälsa.

JAG MINNS MIN PAPPAS reaktion när jag berättade att jag träffar en psykolog. Han undrade varför och frågade om jag var galen. Det var skämtsamt, inte elakt. Men jag förstod att de flesta antagligen inte har någon aning om varför vi kan behöva hjälp för att hantera mental ohälsa. Faktum är att ju mer jag pratade om det, desto mer insåg jag att de flesta inte vet mycket om mental ohälsa överhuvudtaget. Dessutom upptäckte jag ett stigma kopplat till ämnet. Det är helt enkelt inte något vi talar om.

I ÄRLIGHETENS NAMN visste jag inte heller mycket innan jag själv drabbades. Jag fick ångest och kände ett stort tryck över bröstet en lång tid utan att förstå att det kunde vara kopplat till mitt psykologiska välbefinnande. Först trodde jag att det var hjärtat, kanske någon inflammation i en muskel. Men efter ett antal prover och besök hos både vårdcentral och sjukhus ställde en läkare äntligen en fråga om hur jag mådde mentalt. Då började jag tänka på all stress jag var under. Det var mycket på jobbet, det var mycket utanför jobbet. Dessutom sov jag uruselt till råga på det. Ändå hade det inte slagit mig att det kunde få fysiska konsekvenser.

IDAG ÄR DET BÄTTRE, mycket tack vare hjälp från omgivningen. Men det har lämnat sina spår i mig. Efter år av dålig sömn och konstant stress har jag fått ett försämrat minne. Ibland är det riktigt illa. Jag kan möta en ny person och bara minuter senare glömma bort att vi träffats och presentera mig för personen igen. Det är svårt att veta hur en ska agera i en sådan situation. Jag känner inte att jag är helt bekväm med att dela min historia och sjukdomsbild för personen jag just träffat (två gånger dessutom!), utan försöker spela bort det. Dumma mig och mitt dåliga minne. Ironiskt nog hände det när jag skulle skriva denna text. Jag glömde bort rubriken jag hade tänkt sätta. Men jag jobbar på det och en dag kanske jag slipper fylla mina kalendrar med saker andra minns utan besvär.

RESAN MOT BÄTTRE mental hälsa blev också en resa bort från några av mansrollens skadliga delar. Män talar inte om sina känslor, män agerar utåt, män tar livet av sig. Genom vården har jag fått verktyg att hantera och förstå mitt känsloliv bättre. Jag tror att vi är många som fostrats till att aldrig öppna oss som skulle tjäna mycket på professionell hjälp för att göra just det. Det påverkar allt vi gör och alla i vår omgivning. Vi ser till att inte smitta andra när vi har feber, vi borde se till att vår mentala ohälsa inte drabbar andra också, i den utsträckning vi kan. Jag tänker fortsätta arbeta med mig själv och jag tänker fortsätta skriva om ämnet. Kanske kan vi gemensamt bryta tabut och få en hel del människor att må bättre på vägen?

KAWA ZOLFAGARY

”Män talar inte om sina känslor, män agerar utåt, män tar livet av sig.

Kawa Zolfagary.

stort tryck över bröstet”

BILD: MIRELLA HETEKIVI

Vården dålig på att upptäcka mäns psykiska ohälsa: ”Har inte styrkan att kunna visa svaghet och be om hjälp”

HÄLSA **Fler män än kvinnor tar varje år sitt liv på grund av de mår dåligt. Ändå pratar vi sällan om mäns psykiska ohälsa.**

– Vi måste sluta utgå från att killar och män inte kan tala om sina känslor, för det är bullshit, säger Jeanette Bäfverfeldt på Kunskapscentrum för jämlik vård.

Nästa tre gånger så många män som kvinnor tar varje år sitt liv i Sverige. Förra året begick 1600 personer över 15 år självmord i Sverige, 1104 av dem var män. Den största åldersgruppen är 45-64 år, enligt statistik från Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa vid Karolinska Institutet.

”Kvinnor söker mer hjälp”

Enligt Wolfgang Rutz, som är professor i socialpsykiatri vid universitetet i Coburg, Tyskland och seniorrådgivare åt Uppsala universitet och Karolinska institutet, ökar självmordsfrekvenserna i samhällen som är under förvandling. Det kan exempelvis handla om att könsrollerna håller på att stöpas om. Skillnaden mellan mäns och kvinnors sätt att hantera sitt mående är stora, menar han.

– Kvinnor söker mer hjälp. De gör också ofta självmordsförsök som visar upp för omgivningen att man behöver hjälp. Det gör inte männen så ofta. De har inte styrkan att kunna visa sin svaghet och be om hjälp i tid, säger Wolfgang Rutz.

Statistiken visar också att självmordsförsöken bland män ökar något. Det är dock fortfarande vanligare med självmordsförsök bland kvinnor än bland män. En rapport som Socialstyrelsen släppte för två år sedan visar också att antalet unga män som vårdas inom öppenpsykiatrin ökar. I åldersgruppen 18–24 år vårdades 260 män per 10 000 invånare inom den psykiatriska öppenvården år 2005. Motsvarande siffra för år 2010 var 345.

> *Män kanske pratar på ett annat sätt, men de är inte oförmögna att göra det. Det är en myt som vi behöver krossa.*
> **Jeanette Bäfverfeldt**

Feltolkar mäns depression

Wolfgang Rutz säger dock att samhället ofta feltolkar tecknen på en mans depression.

– När de väl söker hjälp så tror vi att de är personlighetsstörda eller psykopater. Min forskning visar att mäns depressioner ofta ser annorlunda ut än kvinnors. De är mer aggressiva och mindre rumsrena. En kvinna signalerar hjälpbehov, är tacksam och låter sig hjälpas på ett sätt som männen inte så ofta gör. Jag tror delvis att det beror på att män är uppfostrade i en annan roll, att man ska var störst och starkast, säger han.

Även Jeanette Bäfverfeldt, utvecklingsledare på Kunskapscentrum för jämlik vård i Västra Götalandsregionen, menar att hälso- och sjukvården inte ser tecknen på att män mår dåligt för att de ofta söker för fysiska åkommor och symptomen kopplas sällan ihop med psykisk ohälsa.

–Vården är van att möta och tolka kvinnors berättelser om hur de känner sig och mår och det påverkar normerna och föreställningarna om vem som mår dåligt eller inte och hur det yttrar sig. Det saknas kunskap om hur man ska möta och samtala med män som söker hjälp.

Är könsidealen ett hot mot mäns hälsa?

– Ja, absolut. Det är inte alltid det är en bra idé att knyta näven i fickan, ta ett djupt andetag och tänka att jg reder mig själv. Jag tror också att vi måste sluta utgå från att killar och män inte kan prata om sina känslor, för det är bullshit. Det är inte min upplevelse, vare sig privat eller i jobbet. Män kanske pratar på ett annat sätt, men de är inte oförmögna att göra det. Det är en myt som vi behöver krossa, säger hon.

I somras skrev Wolfgang Rutz tillsammans med en grupp forskare inom psykisk ohälsa en debattartikel i Svenska Dagbladet om hur samhället kan bli bättre på att uppmärksamma mäns psykiska ohälsa. Det handlar bland annat om att fånga upp män vid besök på vårdcentralen, medvetandegöra männen själva om de skadliga mansidealen och att snappa upp män i kritiska livssituationer som skilsmässor och eller arbetslöshet.

– Det är viktigt att man inte utgår från att männen är så starka som man fortfarande tror att de är. Att man ser hjälplösheten bakom ett utåtagerande beteende eller ett avvisande, säger han.

HJÄLPLINJENS JOURTELEFON **020-22 00 60**

Stina Berglund
stina.berglund@etc.se
0703-83 74 08

ANTAL SJÄLVMORD 2013

	15-24	25-44	45-64	65+	Totalt
Män	123	302	397	282	1104
Kvinnor	53	130	180	133	496
Totalt	176	432	577	415	1600

Källa: Karolinska institutet, Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa.

BILD: CLAUDIO BRESCIANI/TT

Majgull Axelsson.

”Trodde aldrig att jag skulle komma på fråga”

LITTERATUR **Under 20 års tid har hon släppt en rad prisbelönta romaner. Och nu får Majgull Axelsson ett pris till. I onsdags tilldelades hon Fackföreningsrörelsens Ivar Lo-pris.**

3 FRÅGOR

1 Vad var din första tanke när du fick veta att du får priset?

– Jag blev lite förvånad måste jag säga, för jag skrev ju en bok för några år sedan där jag var ganska kritisk mot en av hans romaner, Geniet, och framförallt mot kvinnosynen i boken och synen på sexualitet. Så jag trodde aldrig att jag skulle komma på fråga för priset. Men det är väldigt roligt förstås, hemskt hedrande.

2 Att du får priset motiveras med att du utgår från en solidarisk grundsyn och undersöker orättvisor, och återkommer till kvinnors utsatthet. Det stämmer också på din senaste roman Jag heter inte Miriam som handlar om romers situation – hur väljer du vad dina romaner ska handla om?

– Jag väljer utifrån vad jag tycker känns meningsfullt, och då blir det i allmänhet den här typen av teman, som handlar om utsatthet och underläge. Jag brukar säga att mina romaner är mer feel bad än feel good. Jag är intresserad av maktlöshet har jag förstått, det är det jag alltid återkommer till, det är mitt tema.

3 Vad har du för relation till Ivar Lo Johansson, förutom att du är kritisk mot kvinnosynen i hans romaner?

– Jag har läst mycket av honom, framförallt när jag var ung. Jag plöjde igenom det som var den tidens samtidslitteratur och gillade honom oerhört mycket, särskilt Geniet. Kanske reagerade jag därför extra starkt när jag läste om den som vuxen. Jag fick krupp när jag såg hur han beskrev kvinnor. Men han är verkligen inte ensam om sådana beskrivningar bland 50- och 60-talets stora författare.

Karin Annebäck

Nej till att vårdpersonal ska få vägra aborter

VÅRD **Det blir ingen samvetsklausul i Kronoberg. När landstingsfullmäktige röstade på tisdagskvällen förlorade KD-förslaget med röstetalet 3–57.**

Under hösten har Kristdemokraterna i Kronoberg propagerat för att införa en så kallad samvetsklausul. Den skulle innebära att vårdpersonal kan vägra delta i aborter. I motionen motiverar Kristdemokraterna det med att ingen ska behöva utföra sådan vård som strider mot ens egna etiska och religiösa principer:

”Sjukvårdspersonalen kan möta etiska dilemman när de i sin yrkesutövning ska utföra uppgifter som strider mot deras egna etiska och religiösa principer. Vi kristdemokrater anser att situationer som dessa bör lösas genom att huvudmannen och den anställde redan vid anställningstillfället är överens om hur arbetet ska lösas utan att den anställde som hyser samvetsbetänkligheter kring vissa svåra etiska frågor ska tvingas delta i viss verksamhet.”

Tre KD-ledarmöter stod fast

För två veckor sedan röstade landstingsstyrelsen i Kronoberg för att genomföra en utredning om en samvetsklausul. Det sedan Folkpartiet la ner sina röster – och Centerpartiet röstade för.

När fullmäktige i tisdags skulle ta ställning till motionen blev det trots allt ett tydligt nej. Bara tre KD-ledamöter stod fast vid att klausulen behövs. Övriga 57 ledamöter röstade emot förslaget.

Karin Annebäck
karin.anneback@etc.se

NEDRÖSTAT. Det blir ingen samvetsklausul i Kronoberg, vårdpersonal kan alltså inte vägra att delta i aborter. BILD: GUNNAR ASK/TT

Folkets favoritord för kvinnlig onani: klittra

HÄLSA **Scrolla, selfa, gnugga? Nej, segrande ur striden om vad kvinnlig onani egentligen borde kallas blev ett annat ord: klittra. I alla fall om folket får bestämma.**

Männen har sitt självklara runka, men när kvinnor onanerar finns inte ett lika självklart ord. Därför utlyste RFSU för några veckor sedan en tävling om att hitta på det ordet.

– Onani är generellt förknippat med män och det vill vi ändra på. Alla ska ha rätt till sin egen kropp. Onani är ett bra sätt att lära känna sin kropp och även kunna ha bättre sex med andra sedan, sa RFSU:s ordförande Kristina Ljungros när tävlingen lanserades.

Kommer diskutera tre förslag

Snart strömmade förslagen in. De sammanställdes sedan, och nu har besökare på RFSU:s hemsida fått rösta på ord som onna, snippra, scrolla, selfa, gnugga och klittra. Allra flest röster har klittra fått – 30 procent tycket att det är vad kvinnlig onani ska kallas. Näst flest röster har pulla fått med 16 procent, och därefter kommer runka med sju procent, och scrolla med sex procent av rösterna.

> *Alla ska ha rätt till sin egen kropp.*
> **Kristina Ljungros**

FOLKET FAVORITORD

- **Klittra**, med 30 procent av rösterna!
- **Pulla**, 16 procent
- **Runka**, 7 procent
- **Scrolla**, 6 procent
- **Selfa**, 5 procent

Men vilket onani-ord RFSU lanserar i slutändan är inte klart än. Nu kommer språkvetare och experter på RFSU diskutera de tre förslag som har fått flest röster och sedan fattas ett beslut på RFSU:s kongress nästa år.

Karin Annebäck
karin.anneback@etc.se

UNITED STAGE ARTIST PRESENTERAR

MIKAEL WIEHE
EBBA FORSBERG
PLURA

AMERICAN SONGBOOK PÅ SVENSKA

MUSIK AV COHEN ★ DYLAN ★ WAITS ★ M.FL

4/3 VÄSTERÅS ★ KONSERTHUSET
5/3 BOLLNÄS ★ KULTURHUSET
6/3 FALUN ★ STADSTEATERN
7/3 LULEÅ ★ KULTURENS HUS
10/3 NÖTTERÖY ★ NÖTTERÖY KULTURHUS
11/3 OSLO ★ OSLO KONSERTHUS
12/3 JESSHEIM ★ ULLENSAKER KULTURHUS
13/3 HALDEN ★ BRYGGA KULTURSAL
14/3 BERGEN ★ OLE BULL SCENE
19/3 JÖNKÖPING ★ KULTURHUSET SPIRA
20/3 NORRKÖPING ★ FLYGELN
21/3 VARA ★ KONSERTHUSET
22/3 BORÅS ★ FOLKAN
24/3 UPPSALA ★ KONSERT & KONGRESS
26/3 LINKÖPING ★ KONSERT & KONGRESS
27/3 KARLSTAD ★ CCC
28/3 GÖTEBORG ★ KONSERTHUSET
29/3 GÄVLE ★ KONSERTHUSET
16/4 KALMAR ★ KALMARSALEN
17/4 HELSINGBORG ★ KONSERTHUSET
18/4 VÄXJÖ ★ KONSERTHUSET
19/4 MALMÖ ★ KONSERTHUSET
22/4 KARLSKRONA ★ KONSERTHUSET
23/4 HALMSTAD ★ HALMSTAD TEATER
24/4 SKÖVDE ★ STADSTEATERN
25/4 ÖREBRO ★ HJALMAR BERGMAN TEATERN
28/4 STOCKHOLM ★ CIRKUS

BILJETTER: WWW.UNITEDSTAGE.SE

BILD: JOHAN NILSSON/TT

USLA VILKOR FÖR SAS-

Turerna kring SAS fortsätter – nytt sparpaket oroar personalen:

ARBETE **Personalen på SAS drabbas återigen av ledningens tuffa åtstramningar. I förra veckan varslades ett hundratal personer ur kabinpersonalen på Stockholmsbasen. Samtidigt planerar flygbolaget ett nytt sparpaket i miljardklassen.**

– Vi fruktar att det blir ett nytt 2012, säger en anställd.

Det var i slutet av förra veckan som SAS varslade 100 personer ur den svenska kabinpersonalen. Den bakomliggande orsaken har delvis sin grund i en konflikt angående en vilomodul i några av bolagets flygplan. Enligt rådande kollektivavtal ska det finnas ett avskilt viloutrymme avsett för kabinpersonalen på långdistansflygen. Nu har SAS beställt en upprustning av de aktuella flygplanen, något som dock innebär att utrymmet kommer att tas bort. Och detta utan att först förhandla med facket. Som kompensation för att man river upp kollektivavtalet har Unionen krävt att SAS ska förbättra arbetsmiljön i vissa andra avseenden.

– Vi accepterar att vilomodulen försvinner. Men då har vi ställt krav vad gäller den övriga arbetsmiljön, bland annat en begränsning av hur mycket man får jobba innan långflygning. Många av våra medlemmar mår dåligt och det är ett högt ohälsotal, säger Gert Moberg, ombudsman på Unionen, som representerar kabinpersonalen.

Men trots att SAS i somras hotades med ett vite på en halv miljon kronor av Arbetsmiljöverket på grund av de hårda villkoren för kabinpersonalen, vill företaget ändå inte gå facket till mötes. Bolaget överklagade vitet, och varslar nu alltså den svenska personalstyrkan till förmån för norska arbetstagare.

– Vi har förhandlat länge om det här, men det som facket kräver är helt enkelt för kostsamt. Flygbranschen är extremt konkurrensutsatt idag, och alla måste tänka på sina utgifter. Därför har vi inte kunnat gå med på detta, säger Henrik Edström, pressansvarig på SAS.

FAKTA

• I slutet av 2012 presenterade SAS en massiv sparplan som innebar avsevärda försämringar för många anställda. Företaget ställde fackförbunden inför ett ultimatum: acceptera planen, annars begärs bolaget i konkurs och alla förlorar jobbet. Sparpaketet genomfördes, men sedan dess har anställda rapporterat om en skenande arbetsmiljö. I somras hotade Arbetsmiljöverket SAS med ett vite på grund av villkoren, och i förra veckan varslades 100 personer ur den svenska kabinpersonalen. Den 18 december i år kommer SAS att presentera ytterligare besparingar.

Dåligt behandlade

Bland personalen på SAS är oron stor. Dagens ETC har pratat med flera anställda, som av rädsla för repressalier har krävt att få vara anonyma. De känner sig dåligt behandlade och åsidosatta av SAS, och menar att företaget sprider felaktig information.

– Jag älskar fortfarande mitt jobb, men det känns som att jag bara får skit tillbaka. Det framställs ofta som att vi har ett glamouröst yrke, och att vi nu bara bråkar om ett litet viloutrymme. Men det handlar om så mycket mer, vi sliter stenhårt dag ut och dag in. Ur säkerhetsynpunkt känns det inte alls bra, därför reagerar jag extra mycket. Det ska vara safety first, men så känns det knappast nu, säger en anställd.

En annan berättar:

– Många av oss har familjer som vi knappt hinner träffa. Hur mycket ska vi behöva ta? Vi är inte mer än människor, men har knappt tid över till att äta, sova eller gå på toaletten. Och vi får inget gehör från SAS när vi tar upp de problem som finns. Företaget spelar istället ut anställda mot varandra – unga mot gamla,

SAS-anställda befarar att ett nytt sparpaket kan komma att försämra arbetsvillkoren ännu mera och äventyra flygsäkerheten.

-ANSTÄLLDA

”Känns inte bra ur säkerhetssynpunkt”

Ska det behöva gå så långt att det faktiskt sker en olycka innan någon agerar?

markpersonal mot flygpersonalen, fackligt engagerade mot oengagerade.

Sämre arbetsvillkor

Sedan det massiva sparpaketet tvångsgenomfördes i slutet av 2012 har anställda larmat om hur arbetsvillkoren blir allt sämre. Det handlar om långa arbetsveckor på upp till 47,5 timmar och flygningar staplade på varandra med mycket lite tid till vila. Kabinpersonalen kastas mellan olika tidszoner, något som är besvärande för dygnsrytmen. Lönetillägg har tagits bort och traktamenten halverats, något som innebär att vissa får uppemot 6 000 kronor mindre i ersättning varje månad. Nu har SAS dessutom annonserat att ännu ett sparpaket i miljardklassen ska genomföras. Henrik Edström vid företagets presstjänst vill inte gå in på några detaljer, utan hänvisar till att planen kommer att lanseras den 18 december. Han säger sig inte vara oroad över flygsäkerheten, men är medveten om att det har blivit tuffare:

– Visst, det är fler flygningar nu. Men branschen är konkurrensutsatt, något som medför att det blir jobbigare idag än tidigare.

De anställda som Dagens ETC har talat med ser dock mycket bekymrat på framtiden. Enligt dem gör företaget allt för att förhala sig, genom att överklaga Arbetsmiljöverkets vite och vara kompromisslöst mot facket istället för att tillmötesgå kraven på bättre villkor.

– Vi fruktar att det blir ett nytt 2012 när nästa sparpaket kommer. Ska det behöva gå så långt att det faktiskt sker en olycka innan någon agerar?

Sam Linderoth
sam.linderoth@etc.se

Fotnot: Dagens ETC har vid tre olika tillfällen sökt näringsminister Mikael Damberg för en kommentar, utan framgång. Hans pressekreterare låter hälsa att arbetsvillkoren på SAS är en fråga för styrelsen och inte staten som ägare.

Ställ Juncker till svars för skatteflykten

EU **Skatteflykten sker inte automatiskt. Förutom en vilja att smita från skatten måste det finnas någon som hjälper till. Och någon som tittar bort. Det är dags att utkräva ansvar från de ytterst ansvariga, skriver Kent Werne.**

Förutom en vilja att smita måste det finnas någon som vill hjälpa till. Och någon som tittar bort.

KOMMENTAR

9 000 miljarder kronor. Så mycket beräknas EU-länderna gå miste om varje år till följd av skatteflykt. Pengar som behövs till välfärd, infrastruktur och fattigdomsbekämpning.

Nu går de istället till storföretag och rika personer.

Eller går och går – de väljer att stoppa obeskattade pengarna i egen ficka, en valfrihet som inte tillkommer majoriteten av medborgarna eller företagen.

När man dessutom undviker skatt på vinster som görs på offentligfinansierade välfärdstjänster och byggprojekt blir det förstås dubbelfel.

Uppdrag Granskning avslöjade i veckan att konsortiet Swedish Hospital Partners (SHP), som fått 52 miljarder skattekronor för att bygga Nya Karolinska, gjort just så.

GENOM UPPLÄGG som skapats av revisionsfirman PwC har den ena delägaren – brittiska Innisfree – minskat SHP:s beskattningsbara vinst i Sverige och flyttat pengar till Luxemburg, där skatten blivit närmare noll.

Avslöjandet är ett resultat av ”Luxemburg Leaks”, där hemliga avtal mellan PwC och skatteverket i Luxemburg har läckt ut. SHP är bara ett av 340 utländska och svenska storbolag som tagits på bar gärning.

Att storhertigdömet fungerar som nav i skatteflyktsmaskinen är ingen nyhet, men nu får vi för första gången insyn i själva motorrummet.

Och frågan som infinner sig är vem som bär huvudansvaret.

För egentligen haltar maskinliknelsen. Skatteflykten sker inte automatiskt. Förutom en vilja att smita måste det finnas någon som vill hjälpa till. Och någon som tittar bort.

SKATTEFLYKTENS arkitekter – som konstruerar upplägen och säljer dem till företag och förmöget folk – är samma konsult- och revisionsfirmor som synar företagens räkenskaper och som därmed ska garantera ordning och reda i näringslivet. För de fyra största, PwC , KPMG, EY och Deloitte, är skatteplanering en enorm inkomstkälla.

I undervegetationen finns mindre advokatfirmor och skatterådgivare, samt brevlådeföretag som mot en avgift skapar fasader åt tusentals bolag.

Och sist men inte minst de politiker och myndigheter som ser fördelarna i att blunda. Och som erbjuder skydd i form av sekretess.

Vem som är ytterst ansvarig för den skatteflykt som pågår bakom ryggen på Europas medborgare går kanske inte att avgöra. Men om någon ska pekas ut just i Luxemburgfallet är det Jean Claude Juncker, landets premiärminister 1995–2013.

Denna man har nyss valts till EU-kommissionens ordförande, och har med stora ord lovat att göra sitt yttersta för att få Europas ekonomi på fötter.

Kanske hans första åtgärd borde vara att ta sitt ansvar. Och avgå.

KENT WERNE

Jean Claude Juncker.

BILD: YVES LOGGHE/AP

”Att utstå hot är nödvändigt”

Rita Mahato kämpar för kvinnors situation i hemlandet Nepal

INTERVJU **Kvinnorättskämpen Rita Mahato från Nepal kämpar för att förbättra kvinnors situation i hemlandet, där de dagliga hoten har blivit ett nödvändigt ont som hon får stå ut med för att föra kampen framåt. Här är ett utdrag ur en längre intervju i ETC helg.**

BILD: PRESS/FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA

Rita Mahato trodde aldrig att hon skulle motta ett pris som Per Anger-priset, och inte heller att hon skulle få besöka ett land som Sverige. ”Jag är bara en vanlig bybo, det här kom som en stor överraskning”, säger hon.

Rita Mahato är årets Per Anger-pristagare, ett pris som delas ut årligen till en person som har utfört demokratifrämjande arbete och humanitära insatser. Dagen efter vårt möte ska hon flyga till Umeå för att ta emot priset av kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Gratulerar till priset! Hade du väntat dig det?

– Tack för det! Jag är väldigt lycklig och glad över det, det är en stor ära. Det var verkligen en stor överraskning, jag hade aldrig kunnat föreställa mig något sådant här och att jag skulle få åka på en sådan här resa.

Rita Mahato berättar att hon kommer från en väldigt enkel bakgrund. Hon föddes år 2033 enligt den nepalesiska tideräkningen (år 1976 enligt den gregorianska kalendern reds. anm) och förklarar att hennes födelsedatum på pappret och i verkligheten skiljer sig åt. Hon föddes i en liten by i Sihara-distriktets huvudstad Lahan i sydöstra Nepal. Idag bor hon 13 kilometer från sin födelseby.

– Det är en mycket eftersatt och missgynnad by jag bor i nu. Det finns ingen tillgång till sjukvård och det finns ingen polisstation.

”Men vad gör lagen?”

Rita berättar att hon flyttade till byn efter att hon blev bortgift som 13-åring. Ett år senare födde hon sitt första barn, när hon bara var ett barn själv. Barnäktenskap är vanligt i Nepal, trots att det enligt lag är förbjudet.

– Enligt lagen är det förbjudet, men vad gör lagen? säger Rita Mahato.

Sedan barndomen har Rita sett hur kvinnor påverkas av de patriarkala strukturer som genomsyrar det nepalesiska samhället. Rita berättar att hon såg våldet mot kvinnor ske mot sin mamma och mot andra kvinnor i byn när hon växte upp, sedan hamnade hon själv i den situationen.

– I distriktet där jag bor vill männen att fallen ska lösas genom överenskommelse bland byborna, de vill inte att vi tar vidare problemet eller brottet till en annan ort där det finns polisstation. Då blir det istället att inget händer alls.

I och med Ritas jobb för att stärka kvinnors rättigheter har hon fått stå ut med mycket motstånd, inte minst från byns män som menar att Rita ”förstör” kvinnorna.

Får du många hot i och med ditt arbete?

– Ja verkligen, det gör jag. Vem skulle egentligen önska sig att utstå hot? Men det är nödvändigt för mitt arbete.

Veronica Olofsson
veronica.olofsson@etc.se

> *Jag hade aldrig kunnat föreställa mig att jag skulle få åka på en sådan här resa.*

ETC HELG

• Hela materialet hittar du i ETC Helg. För att beställa en prenumeration, mejla **kundtjanst@etc.se**

FAKTA

RITA MAHATO

Ålder: 37 år
Bor: I en by med 700 invånare i Sihara-distriktet i sydöstra Nepal
Gör: Arbetar på kvinnoorganisationen WORTEC
Aktuellt: Tilldelades Per Anger-priset för sina insatser för kvinnors rättigheter i Nepal.

NEPAL

Officiellt namn: Sanghiya Loktantrik Ganatantra Nepal/Federala demokratiska republiken Nepal

Folkmängd: 27,8 miljoner
Huvudstad: Katmandu, med en miljon invånare
Språk: Nepali

• President sedan 2008 är Ram Baran Yadav, och premiärminister är Sushil Koirala sedan februari 2014.

• Nepal ligger på Himalayas sydsluttning inklämt mellan Kina och Indien. Världens högsta berg Mount Everest finns på gränsen till Tibet. Över hundra folkgrupper har gett Nepal ett rikt kulturliv, men landet är ett av världens fattigaste. I tio år drev maoistgerilla ett blodigt uppror mot kungafamiljen. Rebellerna fick med tiden ett brett folkligt stöd och kungen tvingades bort från tronen. Demokrati infördes och maoisterna vann valet 2008.

PER ANGER-PRISET

• Varje år delas den internationella utmärkelsen Per Anger-priset ur till en nu levande person som gjort stora humanitära och demokratifrämjande insatser. Priset instiftades 2004 av regeringen till minne av svenske diplomaten Per Anger som under andra världskriget initierade arbetet i Budapest med att rädda så många som möjligt undan förföljelse och avrättningar.

”Tack vare Juseks rådgivning har jag lyckats bättre i mina löneförhandlingar.

Joel Hellstrand
Internationell samordnare
Sveriges läkarförbund

Medlemskap, a-kassa och inkomstförsäkring
341 kr/mån

Bli medlem och få hjälp att lyckas bättre i löneförhandlingen! Juseks lönestatistik ger ett värdefullt underlag och våra ombudsmän hjälper dig med rätt argument och andra viktiga förberedelser. Ett medlemskap, inklusive a-kassa och inkomstförsäkring plus alla andra förmåner, kostar **341 kr/månad**.
Är du student? Då betalar du endast 100 kronor för hela studietiden. Första året efter examen är avgiften dessutom nedsatt till 42 kronor i månaden.

Namn

E-post

Anmäl dig nu!
På jusek.se/blimedlem eller posta kupongen till Jusek Box 5167, 102 44 Stockholm.

Jusek

Jusek är förbundet för jurister, ekonomer, systemvetare, personalvetare, kommunikatörer och samhällsvetare.

BILD: TOMAS ONEBORG/SVD/TT

Mikael Damberg (S), näringsminister.

REGERINGENS DUBBELSPEL OM HANDELSAVTALET

POLITIK **Det starkt kritiserade handelsavtalet TTIP ger transnationella företag rätten att stämma stater. Frågan skapar nu konflikter inom såväl EU-kommissionen som den svenska socialdemokratin. EU-kommissionären, svenska Cecilia Malmström (FP) hotar att avgå om inte avtalet går igenom. Och näringsminister Mikael Damberg (S) är kritisk inför väljarna men stöder avtalet i det dolda.**

DET HÄR ÄR TTIP

• Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) är ett långtgående handelsavtal mellan EU och USA som just nu förhandlas bakom stängda dörrar. Det kommer att skapa världens största regionala frihandelsområde. TTIP väntas träda i kraft 2015. Avtalet har kritiserats för att det ger multinationella företag möjlighet att stämma en stat om den inför nya lagar som påverkar företagens vinst negativt. Om Sverige exempelvis inför begränsningar för vinster i välfärden kan staten räkna med att bli stämd.

Frihandelsavtalet mellan EU och USA, Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP, har under de senaste veckorna gått från att i huvudsak intressera vänstern, miljöorganisationer och affärsvärlden till att bli ett hett politiskt debattämne. Den avtalspunkt som blivit kontroversiell är det så kallade investeringsskyddet, ISDS (Investor-State Dispute Settlement). Det ger utländska investerare möjlighet att stämma stater om de anser att nya lagar skadar deras framtida vinstmöjligheter, i speciella internationella tribunaler med affärsjurister som domare och liten insyn för allmänheten. Ett ökänt sådant fall är att Philip Morris stämt Uruguay för nya varningstexter på cigarettpaket.

Ingen mindre än EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker uttryckte under oktober skepsis mot modellen, tydligast under en utfrågning med EU-parlamentets gröna grupp:

– Jag förstår inte varför starka demokratier inte har förtroende för rättsväsendet… jag är inte speciellt positiv till vad man kan kalla ”privata domstolar”, sa Jean-Claude Juncker.

Det satte honom på kollisionskurs med hans egen handelskommissionär, svenska Cecilia Malmström. Enligt uppgifter till holländska NRC Handelsblad ska hon rent av ha hotat att avgå om ISDS plockas bort ur TTIP. Juncker svarade med att ta ifrån henne ansvaret för TTIP och ge det till en av sina egna förtrogna medarbetare.

”För sent att vinna”

Vad som övertygat Juncker tycks inte i första hand varit ekonomiska argument – enligt NRC Handelsblads källor har han snarare kommit fram till att det är ”för sent att vinna” frågan politiskt och att ISDS blivit ”en åskledare” för motståndet mot TTIP.

Senare under månaden kom han dock återigen med mer tvetydiga uttalanden. Orsaken till det kanske i sin tur kan hittas delvis i ett brev till EU-kommissionen i mitten av oktober, avslöjat av Financial Times och undertecknat av ministrar från 13 EU-länder – däribland Sveriges näringsminister Mikael Damberg. Där sägs att ”rådets mandat är tydligt i sitt införande av skyddsmekanismer för investerare i TTIP-förhandlingarna” och att det skulle hota miljö- och hälsoskydd kallas ”en myt”. Danmark, Storbritannien, Spanien och flera östeuropeiska länder finns också bland undertecknarna, men varken Tyskland eller Frankrike, vilket i sin tur antyder sprickor inom EU.

Dambergs underskrift är dock kontroversiell.

– EU-kommissionen har tagit till sig av diskussionerna och [förhandlar] nu med USA hur det här ska utformas och innan vi ser de lösningarna så vill jag inte kommentera, sa han i en intervju med Europaportalen den 7 oktober.

I intervjun säger han också ”handelsavtal ska inte kunna överpröva demokratiskt fattade beslut”, ”det kan bli knepigt om man använder den sortens svepande klausuler” och ”jag respekterar den kritik som finns idag”, formuleringar som, utan att strikt talat säga det, säkert ger de flesta läsare intrycket av att han lutar åt att skrota ISDS.

Ger företag stor makt

Det väcker flera frågor. Om han nu ”inte vill kommentera” innan det finns ett förhandlingsresultat, kan man inte säga att han gör just det i brevet? Och vad betyder egentligen ”inte överpröva demokratiskt fattade beslut”? Tidigare handelsavtal har gett företag rätten att kräva skadestånd om de anser sig missgynnade av demokratiskt fattade beslut – någon annan typ av ”överprövning” har knappast varit aktuell. Är det det som avses eller inte?

Mikael Damberg uppger sig dock ”inte ha möjlighet” att svara på frågorna, annat än med en allmän kommentar från pressavdelningen:

– Rådets mandat är tydligt: mekanismer för investeringsskydd ska ingå i TTIP-förhandlingarna. Vi måste samarbeta för att ta reda på hur detta görs på bästa sätt. Att ”handelsavtal ska inte kunna överpröva demokratiskt fattade beslut” kan och ska inte tolkas på något annat sätt än det som bokstavligen står i meningen.

Tydligare besked har LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson gett. ”Vi är beredda att offra ett frihandelsavtal mellan EU och USA om inte skrivningarna om ett investeringsskydd (ISDS) stryks”, säger han till LO:s tidning Arbetet.

Betyder det att ni och regeringen har skilda uppfattningar?

– LO har fortlöpande kontakter med den socialdemokratiskt ledda regeringen i frågan, är det enda LO:s pressekreterare Sigrid Bøe vill svara på det.

”S måste säga nej”

En ledare i tidningen Arbetet, signerad Martin Klepke, ökade i november trycket: ”nej till ISDS måste bli socialdemokraternas officiella linje” och Dambergs medverkan i brevet till kommissionen är ”svår att förstå”, sägs det där. Klepke stannar dock vid att just kritisera Mikael Damberg, snarare än regeringen.

I kommentaren från näringsdepartementet sägs att Damberg ”självklart representerar hela regeringens linje”. Men han vill inte svara på om frågan tagits upp på ett regeringssammanträde eller om han konsulterat med statsministern.

– Varje minister sköter sig fögderi, men man kan begära att de följer regeringsförklaringen. Där sägs tydligt att handelsavtal måste respektera demokratiskt fattade beslut. Damberg verkar se handelsavtalet som en möjlighet till ökad tillväxt och fler jobb, utan att det behöver betyda mindre makt för ländernas regeringar. Där tror jag han har fel, och som politiker gjort allt för många gånger förr okritiskt köper de multinationella företagens argumentation, säger Klepke. Miljöpartiets EU-parlamentariker har också entydigt tagit avstånd från ISDS. Dagens ETC har fortfarande inte fått in svar från Miljöpartiet hur de ser på regeringens agerande i förhållande till detta.

Jon Weman

POSITIV. Snickaren Sofus Davidsen är positiv till gruvan, eftersom det behövs arbetsplatser i byn. Många jobbar bara ett fåtal veckor varje år. BILD: MALIN PALM

Uranfrågan splittrar Grönland

”Beslutet att upphäva nolltolerans mot utvinning var felaktigt”

GRÖNLAND **Idag är det nyval på Grönland. Vattendelaren i valrörelsen har utvecklats till en infekterad fråga om landets stora urantillgångar. Det största oppositionspartiet anklagar nu utländska gruvbolag för att försöka påverka utgången.**

– Vi är vana vid lobbyism, men GME (Greenland Minerals and Energy) tar detta till en helt ny nivå, säger parlamentarikern Naaja Nathanielsen.

Hon representerar det största oppositionspartiet, Inuit Ataqatigiit (IA). Partiet har en kritisk inställning till uranexport och anser att beslutet att upphäva Grönlands nolltolerans mot utvinning av radioaktiva ämnen var felaktigt.

Beslutet fattades i våras med bara en rösts marginal och drevs igenom av den förra regeringschefen Aleqa Hammond. Målet var att skapa nya intäkter till Grönland för att finansiera en framtida självständighet från Danmark.

– Vi är framför allt kritiska till sättet nolltoleransen upphävdes på. Det saknades transparens i beslutsprocessen och varken befolkningen eller parlamentet involverades i förarbetet. Vi vill ha en folkomröstning i frågan. Det är det enda sättet att läka den splittring som det här beslutet har orsakat, säger Naaja Nathanielsen.

Att frågan är aktuell igen beror på det hastigt uppkomna nyvalet. Den förra regeringen föll sedan det visat sig att regeringschefen Aleqa Hammond hade betalat privata utgifter med offentliga medel.

Gruva på södra Grönland

Den återupptagna debatten om Grönlands uranpolicy har fått det australiensiska bolaget GME att reagera. Bolaget har långt framskridna planer på att öppna en gruva på södra Grönland, där det ska produceras REE, så kallade sällsynta jordartsmetaller. Råvaran är efterfrågad på världsmarknaden och används vid tillverkningen av modern elektronik som mobiltelefoner, vindkraftverk och vapensystem. Idag dominerar Kina produktionen av REE, vilket bekymrar EU och andra västliga aktörer. GME har varit verksamma vid Kvanefjeld sedan 2007 och har investerat över en halv miljard kronor i gruvprojektet. Eftersom berggrunden innehåller stora tillgångar av uran var avskaffandet av nolltoleransen avgörande för att gruvan skulle bli verklighet.

Tänker bryta uran

GME har nu kommit långt i processen och enligt planen ska bolaget redan till våren skicka in en ansökan om att få starta gruvdrift. Målet är att öppna en REE-gruva med uran som biprodukt. IA:s vallöfte om en folkomröstning kommer därför inte direkt lägligt för gruvbolaget. GME har under den senaste månaden varit aktivt i den offentliga debatten, bland annat genom informationsmöten och annonskampanjer. GME:s vd John Mair har också svarat på läsarfrågor i en chatt på den rikstäckande tidningen Sermitsiaqs sajt. Naaja Nathanielsen är kritisk till GME:s utspel under pågående valrörelse.

> *Vi vill ha en folkomröstning i frågan.*
> **Naaja Nathanielsen**

– Jag skulle absolut vilja säga att de för en aggressiv kampanj. De har varit mycket synliga, i såväl sociala som tryckta medier. Jag tycker att det är särskilt allvarligt att en oberoende tidning ger dem utrymme i en läsarchatt utan att motsidan får samma möjlighet. GME har tillgång till pengar och medel som vi saknar, säger hon.

Greenland Mineral & Energys operativa chef Ib Laursen tillbakavisar kritiken om att bolaget skulle försöka påverka väljarna:

”Vår mediestrategi planerades redan i augusti och den bygger på att vi ska lämna in en ansökan om gruvdrift till våren”, skriver han i ett mejl.

Han betonar att bolaget enligt lag är skyldiga att informera befolkningen och aktieägarna om hur processen fortskrider:

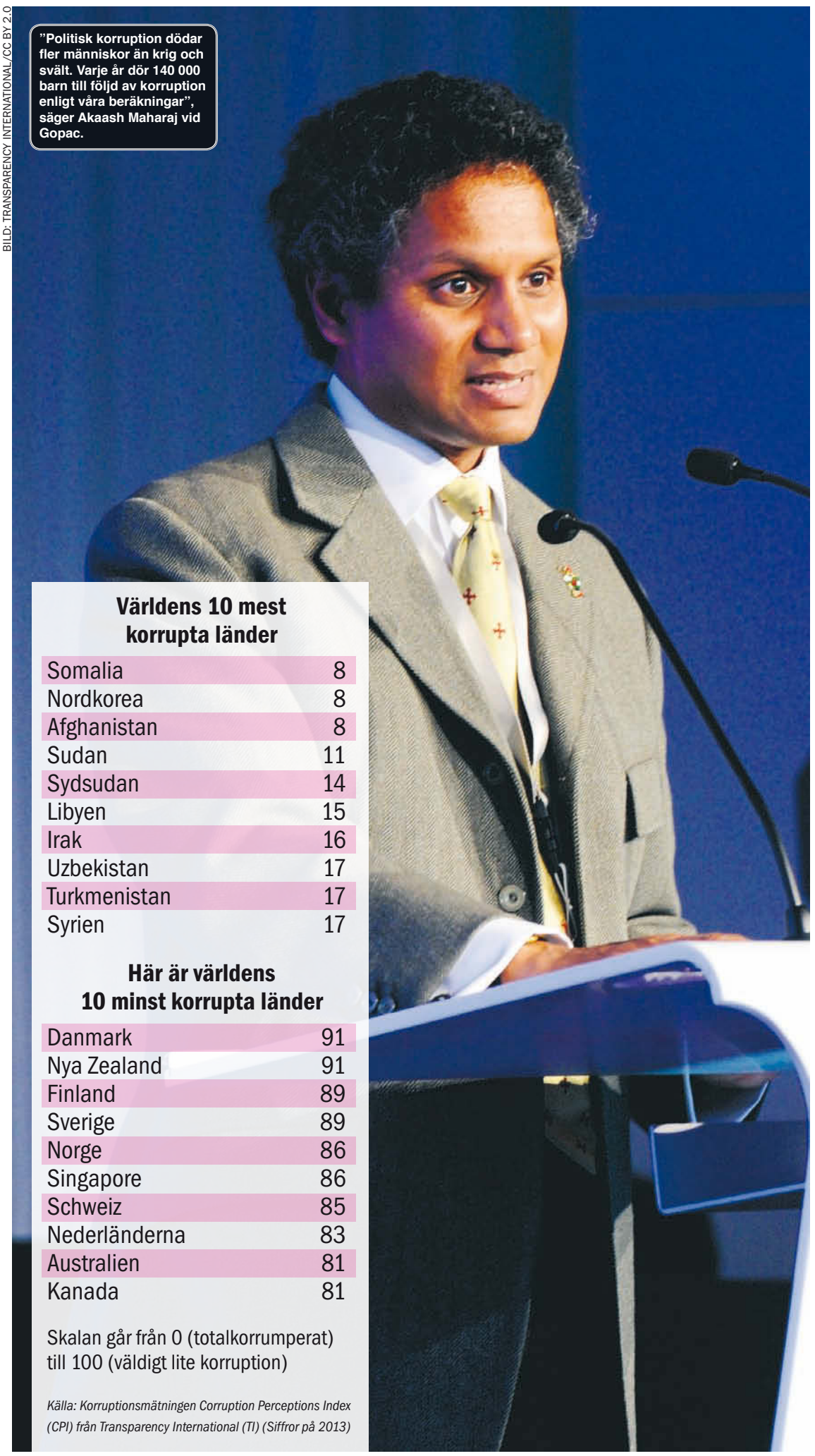
”Vi måste fortsätta vårt arbete oavsett om det plötsligt utskrivs val. Vi har respekt för landets ledning oavsett vilken politisk sammansättning den har och vi har inga intentioner att påverka den demokratiska processen”.

Emilia Söelund

”KORRUPTION GER ENORMA SKADOR”

Ökat stöd för en internationell antikorruptionsdomstol

BILD: TRANSPARENCY INTERNATIONAL/CC BY 2.0

”Politisk korruption dödar fler människor än krig och svält. Varje år dör 140 000 barn till följd av korruption enligt våra beräkningar”, säger Akaash Maharaj vid Gopac.

Världens 10 mest korrupta länder

Somalia	8
Nordkorea	8
Afghanistan	8
Sudan	11
Sydsudan	14
Libyen	15
Irak	16
Uzbekistan	17
Turkmenistan	17
Syrien	17

Här är världens 10 minst korrupta länder

Danmark	91
Nya Zealand	91
Finland	89
Sverige	89
Norge	86
Singapore	86
Schweiz	85
Nederländerna	83
Australien	81
Kanada	81

Skalan går från 0 (totalkorrumperat) till 100 (väldigt lite korruption)

Källa: Korruptionsmätningen Corruption Perceptions Index (CPI) från Transparency International (TI) (Siffror på 2013)

KORRUPTION **Allt fler organisationer, politiker och företagsledare visar nu intresse för att skapa en multilateral organisation för att utreda och bestraffa korruption.**

Mark L. Wolf, en federal domare i USA, anser att det borde vara ett krav att länder som vill ställa sig bakom FN:s konvention mot korruption, blir medlem i Världshandelsorganisationen eller få lån från multilaterala banker även skulle behöva godkänna en internationell antikorruptionsdomstols befogenheter. I somras lade han fram ett förslag om en internationell antikorruptionsdomstol, IACC. Sedan dess har Mark L. Wolf regelbundet haft möten med amerikanska regeringstjänstemän och representanter för Världsbanken. Förra veckan mötte han representanter för globala företag.

– Amerikanska företag vill generellt sett uppträda etiskt och de avskräcks betydligt av hot om åtal. De ser också fördelarna med en korruptionsdomstol och hur det skulle gynna dem, säger Mark L. Wolf.

Enligt honom har även FN:s människorättschef Zeid Ra’ad Hussein sagt att frågan bör prioriteras. Zeid Ra’ad Hussein hade en viktig roll vid bildandet av Internationella brottmålsdomstolen, ICC, som skulle kunna fungera som modell för IACC.

– Värnande av mänskliga rättigheter och bekämpande av korruption går inte att skilja åt, säger James McGovern, demokratisk kongressledamot.

Dödar fler än krig och svält

Korruptionen slukar mer än fem procent av den globala bruttonationalprodukten. Mark L. Wolf säger att de olagliga finansiella flödena är tio gånger större än biståndet till utvecklingsländerna.

Akaash Maharaj vid Gopac, den globala parlamentariska organisationen mot korruption, understryker hur förödande korruptionen är.

– Politisk korruption dödar fler människor än krig och svält. Varje år dör 140 000 barn till följd av korruption enligt våra beräkningar, säger Akaash Maharaj.

Han menar att om en politisk aktör skulle orsaka så många människors död skulle få invända mot att det är ett problem som man måste tas itu med.

– Men de som orsakar mänskligt lidande genom korruption är inte mindre skyldiga.

Gopac som sammanför politiker från olika länder betonar behovet av samordnade internationella åtgärder mot korruption. Akaash Maharaj säger att hans organisation förlorat tron på många länders möjlighet att ta itu med politisk korruption på nationell nivå. Ofta är det oklart vem som har ansvar för att ta itu med korruptionen medan befintliga multilaterala överenskommelser saknar genomförandemekanismer, som FN:s konvention mot korruption som antogs 2003.

Lagarna urholkas

Lagar mot korruption finns i nästan alla länder men de mest korrupta ledarna kan ofta ostraffat använda sin rikedom och makt för att urholka lagarna.

– Det finns vissa brott som ligger utanför statens möjligheter att åtala där det är lämpligt att det internationella samfundet går in. Den skada korruptionen orsakar i många utvecklingsländer är enorm. Tillsammans med andra verktyg på nationell nivå skulle en domstol kunna innebära ett slut på straffriheten, säger Zorka Milin, juridisk rådgivare vid organisationen Global Witness.

En annan lösning skulle kunna vara att Internationella brottmålsdomstolens befogenheter eller andra regionala människorättsdomstolars befogenheter utökas.

– De senaste åren har USA och andra länder börjat bekämpa kleptokratin. Andra länder kan följa och bana väg för en internationell antikorruptionsdomstol, säger Arvind Ganesan vid Human Rights Watchs program för näringsliv och mänskliga rättigheter.

Carey L. Biron/IPS

Nytt nummer ute nu!

PRENUMERERA!

- ✔ Gå in på **www.klokahem.com** klicka på Prenumerera
- ✔ **SMS:** Skicka ”Pren 5 nr 279 kr! + namn + adress” till 070-750 58 49
- ✔ **MEJL:** klokahem@etc.se – ange namn och adress

Regissör: ”Vill inte filmatisera en mediebild” s.22

Kultur

Edwards s.23 gör upp med sina hatare

BRUNA KRAFTER UTMANAS

Högerextremism, terrorbrott och ett missnöjesparti med vind i seglen. Med SVT:s nya drama Blå ögon vill skaparna uppmuntra till diskussion om samtiden. ”Jag hoppas att serien kan bli en tankeväckare”, säger Adam Lundgren, en av skådespelarna. **S.20-21**

Politik, konspirationer och en växande högerextrem terrorgrupp är innehållet i SVT-serien Blå ögon. Louise Peterhoff spelar en av huvudrollerna. ”Det är fiktion och uppskruvat, men det känns som om vi kan vara på väg åt det hållet. ”, säger hon.
BILD: JOHAN PAULIN/SVT

SVT:s dramaserie Blå ögon ska öppna till politisk diskussion: ”För att

TV På söndag är det premiär för SVT:s nya dramasatsning Blå ögon – om politik, konspirationer och en växande högerextrem terrorgrupp.

– Vi har försökt visa många sidor av alla karaktärerna. Det finns en falsk trygghet i att se de som gör hemska saker som monster, säger manusförfattaren Alex Haridi.

Justitieministerns stabschef försvinner spårlöst samtidigt som det främlingsfientliga Trygghetspartiet ser ut att bli vågmästare i riksdagen efter det stundande valet och en högerextrem terrorgrupp växer fram. Så ser valrörelsen ut i det nya SVT-dramat *Blå ögon*. Serien är inspirerad av dagens Sverige, men idén kom redan 2010, långt innan årets valrörelser.

Trots den utmaning det innebar att skriva ett dagsaktuellt manus flera år i förväg var det, för huvudmanusförfattaren Alex Haridi, viktigt att det ska kännas som att serien utspelas idag.

– För att ge lite perspektiv så var Mona Sahlin fortfarande partiledare för Socialdemokraterna när idén till serien föddes, så det vi gjorde var en sorts framtidsspaning. Vi tittade på europeiska länder där främlingsfientligheten kommit långt och försökte se hur utvecklingen hade sett ut. Vi fick mycket hjälp av Expo där, och produktionsbolaget Strix. Det är fiktion, men inom ramen för någonting som känns aktuellt.

Framtidsspaningen innebar även att Haridi och hans kollegor fick ta några rent språkliga risker.

– När manuset skrevs var det många som skrattade åt ordet ”offerkofta”, som de knappt hade hört eftersom det inte användes så mycket. Nu finns det nog inte så många människor i Sverige som reagerar på ordet.

BLÅ ÖGON

- Har premiär nu på söndag, den 30 november.
- Kommer att sändas i 10 avsnitt.
- Bland skådespelarna syns, förutom Louise Peterhoff och Adam Lundgren, bland andra Karin Franz Körlof, Cecilia Frode, Linus Wahlgren och Kjell Wilhelmsen.

Adam Lundgren.
BILD: JOHAN PAULIN/SVT

Sträckläste manuset

Louise Peterhoff spelar Elin Hammar, som i serien tar över efter den försvunna stabschefen. När hon fick manuset till serien satt hon och sträckläste det, berättar hon.

– Jag tyckte att det var väldigt modigt och ett brännande tema. Dessutom var jag glad för att serien har flera atypiska kvinnoroller. Speciellt Elin och en annan karaktär som heter Sofia driver verkligen serien framåt. Kvinnor får ofta agera känslobarometer, men så är det inte här.

Eftersom manuset är skrivet med andra europeiska länders utveckling åt höger i åtanke känns den nästan som en dystopi, säger Peterhoff.

– Det är fiktion och uppskruvat, men det känns som om vi kan vara på väg åt det hållet. Titeln Blå ögon är också en påminnelse om risken att vi är för naiva inför mörkret.

”Vi är för naiva inför mörkret”

nå förändring måste man försöka förstå problemet”

Att serien utspelas under en valrörelse är ingen slump. Alex Haridi säger att det var ett sätt att ställa saker på sin spets. Att delar av serien filmades under årets två valrörelser var också spännande, tycker Louise Peterhoff.

– Jag var intresserad av politik tidigare, men intresset har vuxit nu. Ett tag följde jag Justitiedepartementets Twitterflöde för att få en känsla för hur det fungerade. Jag fick också träffa Beatrice Asks stabschef för att prata funktion och relation med ministern. Sedan tyckte jag att valrörelsen var väldigt spännande för att jag har varit engagerad i Fi och fick se deras kraftmobilisering och känna hur mycket som stod på spel.

Alex Haridi
BILD: STEFAN TELL

Mångbottnade karaktärer

En annan av huvudrollerna, högerextreme Matthias, som förbereder en serie terrordåd, spelas av Adam Lundgren. Lundgren är känd från *Känn ingen sorg* och *Torka aldrig tårar utan handskar*, och ville gärna göra en annan sorts roll.

– Det var framförallt karaktären som lockade, att få spela en våldsam typ som inte alls är så varm eller godhjärtad och har en helt annan politisk övertygelse än jag själv. För att hitta karaktären läste jag på mycket om hans ideologi och om människor med empatistörningar.

Det Louise Peterhoff tycker är bra med Blå ögon är att alla karaktärer, även de som gör onda saker, är mångbottnade.

– Det är inte så tydligt hela tiden vem man ska sympatisera med, karaktärerna är mer komplexa än de skulle vara om de bara var goda eller onda.

Det är medvetet, säger Alex Haridi.

– Det är naivt att tro att en tv-serie man gör kommer att förändra världen. Men det finns flera frågor som behöver diskuteras i vardagen och ibland kan det vara svårt att veta var man ska börja. Där hoppas jag att Blå ögon kan vara en öppning. Om det ska bli ett samtal kan man inte heller leverera för mycket tydliga svar och pekpinnar, då finns inget kvar att diskutera.

Därför vill Haridi kunna visa många sidor av alla karaktärer.

– Det finns en falsk trygghet i att se de som gör hemska saker som monster. Det är läskigare om det är den trevliga gubben på bussen som är nazist.

Adam Lundgren hoppas att Blå ögon ska vara ett spännande drama som problematiserar snarare än förklarar.

– Jag tror att det är bra att ha lite frågor som får snurra ett tag i skallen istället för att direkt söka det enklaste svaret. Om man vill förändra måste man försöka närma sig och förstå problemet, det fungerar inte att skjuta det ifrån sig.

Andrea Wesslén
andrea.wesslen@etc.se

Boulevardteatern försatt i konkurs

■ Boulevardteatern på Södermalm i Stockholm har försatts i konkurs, sedan den ideella föreningen som driver teatern har upptaxerats. Det rapporterar SVT. Det handlar om en skatteskuld på flera miljoner kronor, och teatern kan tvingas lägga ner om inte en ny ägare vill ta över. Föreställningarna kommer dock att fortsätta till årets slut, i förhoppning att dra in intäkter.

– Planen är att driva vidare verksamheten under december och hitta en ny ägare till verksamheten från första januari, säger Mikael Kubu, konkursförvaltare till SVT.

391

... år, så gammal är en kopia av William Shakespeares första pjässamling, som nyligen hittats i norra Frankrike. Det rapporterar TT.

Jenny Wilson.
BILD: DANIEL WRITBERG

Kvinnorättsförsvar hyllas på gala

■ Imorgon är det internationella dagen för kvinnorättsförsvarare. Organisationen Kvinna till Kvinna högtidlighåller datumet genom att anordna en gala på Fabriken i Stockholm. Artister som Nina Ramsby, Jenny Wilson och Martin Hederos uppträder och en rad internationella aktivister väntas närvara på tillställningen.

– De här kvinnorna är nyckelpersoner i kampen för kvinnors rättigheter, om de ifrågasätts så tar kampen ett steg tillbaka, säger Lena Ag, Kvinna till Kvinnas generalsekreterare till SVT.

Legendariska bandet Refused återuppstår

■ Det legendariska svenska hardcorebandet Refused har än en gång återförenats, och nu är tre festivalspelningar annonserade nästa år. Det rapporterar Expressen. Bandet återförenades för två år sedan och gjorde då en världsturné, men lade sedan musiken på hyllan. Nu bär det dock av på vägarna igen – de tre spelningar som annonserats är i Belgien, Kanada och Storbritannien. Huruvida det blir fler än så är ännu oklart.

BILDER: PRESS

RUFFIGT FRANSKT. Girlhood är en berättelse om ett tjejgäng i en ruffig fransk förort. ”Även om det är en av årets bästa filmer känns det mot slutet som att sitta med kulturmarxisternas bingobricka och spika full pott.” BILDER: PRESS

Franska Girlhood skildrar världen utanför mediebilden

FILM **Girlhood skiljer ut sig genom att vara en socialrealistisk hoodfilm som inte handlar om män. Trovärdiga rollprestationer och vackert foto hör till dess främsta styrkor, skriver Kristoffer Viita som har sett Céline Sciammas nya drama.**

RECENSION

Céline Sciammas berättelse om ett tjejgäng i en ruffig fransk förort påminner förstås instinktivt om Mathieu Kassovitz 20 år gamla klassiker *Medan vi faller*. Och visst, aggressionerna som odlas ur segregation skildras med liknande handlag när gänget drar in till Paris för att lyssna på musik högt ur sin smartphone på tuben, mucka med ett annat gäng och snatta kläder, självklart i en butik där de först falskanklagar expediten för rasism. Sciamma vill inte filmatisera en mediebild, varken tillrättalagd eller överdrivet farlig. Hon är inte rädd för att visa hur den uppdämda frustrationen kan bli missriktad i sitt motstånd, typ ”om ni vill ha stökiga brudar från ghettot ska vi ge er precis det”.

GIRLHOOD SKILJER FÖRSTÅS ut sig ur genretraditionen eftersom den inte handlar om män. Som en fusion av socialrealistisk hoodfilm och befriande delinkvent-rulle, historiskt dominerade av dase.

I centrum står Marieme (Karidja Touré), en blyg tjej med två gulliga småsystrar, en morsa som sliter med nattskift och en oberäknelig storebror som lirar mycket Xbox. Marieme går från kuvad till värsting när hon joinar skolans hårdaste kompisgäng med Adiatou, Fily och Lady. Den sistnämnda stjäl nästan filmen som gängets ledare – våldsam, uppkäftig och väl medveten om makten som hennes utseende ger henne. Assa Sylla gör en läskigt trovärdig rollprestation, kanske inte helt långt från henne själv, vilket man kan spekulera kring när det gäller hela rollbesättningen som främst utgörs av begåvade amatörer.

GIRLHOOD BRYTER ÄVEN med konventionerna kopplade till traditionell ”hoodfilm” i sitt esteticerat vackra foto, späckat med närbilder och vackra kameraåkningar. Trots att de fyra tjejerna navigerar i en grådaskig våldsfixerad miljö – där ett utdraget gatuslagsmål är ett särskilt brutalt inslag – går fotot i varma och mjuka färger. Kompisarna har osäkra utsikter och allmänt pissiga liv men är bossarnas bossar när de super, röker och mimar till Rihannas Diamonds i ett hotellrum som drunknar i blått (vilket en annan fransk film lärt oss är ”Den varmaste färgen”).

Den råa världen utesluter inte humor eller eufori.

GIRLHOOD BLIR LITE spretig när gänget splittras och Marieme blir knarkkurir för områdets lokala gangsterledare. Den osynliga (ekonomiska) rasismen blottas med perfektion i en scen när Marieme levererar droger som ensam svart person på en fest med vita hipsters. I samma veva bestämmer hon sig för att klä och bete sig som en kille.

Celiné Sciamma har skildrat ambivalent könsidentitet i *Tomboy* (2011) och det är en intressant premiss att utforska i en värld utanför den vita medelklassen. Tyvärr funkar det inte lika bra i Girlhood, där den plötsliga vändningen lämnar flera av filmens konflikter att hänga löst, och verkar nedskrivet snabbt i sista manusutkastet. Det gör det lite svårare att hylla Girlhood förbehållslöst. Även om det är en av årets bästa filmer känns det mot slutet som att sitta med kulturmarxisternas bingobricka och spika full pott.

Kristoffer Viita

PRISAD FILM

- Céline Sciammas ”Girlhood” vann finaste priset, Bronshästen, på Stockholms filmfestival med motiveringen att den ”fyller ett hål bland de berättelser som brukar höras från Paris”.
- Filmen har blivit uppmärksammad i hela Europa, inte minst för att det är den första franska filmen där alla huvudpersonerna är unga svarta kvinnor.
- Filmen går upp på svenska biografer den 28 november.

DE VILL DÖDA – HON VILL PRATA

SVT visar filmen SCUM – en kärleksförklaring

FILM **Andrea Edwards är skådespelaren som fick mordhot när hon satte upp Valerie Solanas Scum-manifest. Nu söker hon upp hatarna i en ny dokumentär.**

– Jag hade en naiv tro på att jag kunde tala de här männen till rätta. Men jag insåg att vi lever i olika verkligheter, det gick inte att mötas, säger Andrea Edwards.

BILD: MARIELA QUINTANA MELIN

”När jag läste Scum-manifestet första gången blev jag så rädd att jag bara kunde läsa nio sidor. Texten gick under huden på mig och jag kände igen varenda beskrivning. Jag trodde att jag skulle bli galen”, säger skådespelerskan Andrea Edwards som har gjort en dokumentär om hoten hon fick när hon spelade Scum den första omgången.

Dokumentärfilmen *SCUM – en kärleksförklaring*, som visas på SVT ikväll, är Andrea Edwards regidebut. Där berättar hon historien om hur hon blev uthängd på internet, anklagades i medier för att vilja döda alla män och fick självmordsbrev och mordhot när hon satte upp Valerie Solanas Scum-manifest på Turteatern i Kärrtorp 2011. Tittarna får hänga med till Turteatern, till Finland där en knivbeväpnad man i publiken grips av polis under föreställningen och hem till tre av de män som ansåg sig ha rätten att hota Andrea Edwards.

– Jag hade aldrig kunnat tro att det skulle kunna bli så mycket uppmärksamhet kring föreställningen. Det var en pytteproduktion på en pytteteater. Att börja dokumentera vad som hände var en ren impuls, säger hon.

Vill inte träffa henne

Men dokumentären är inte den mörka historia som man skulle kunna tro. Hela tiden finns viljan till förändring och tron på ett samhälle där människor får vara människor och inte stereotyper med som en röd tråd. Och trots att Andrea och statisterna fick polisbevakning (Andrea fick dessutom gå en självförsvarskurs hos underrättelsetjänsten) pratades det inte om hoten i ensemblen. I efterhand kan hon tycka att det är konstigt – men då var det ett sätt att hantera det.

– Att göra filmen och träffa de här männen har varit en läkningsprocess för mig, säger hon.

De flesta av hatarna som Andrea kontaktar i filmen vill inte möta henne. Någon tycker att ”det är obehagligt att du ringer mig för att jag har skrivit något”. En annan man tycker att det är lite pinsamt i efterhand. En tredje fortsätter att mordhota henne. Tre går ändå med på att ses.

> **Jag hade aldrig kunnat tro att det skulle kunna bli så mycket uppmärksamhet.**

– Det övergick mitt förstånd. Hur kan man hota någon och kräva att en pjäs ska läggas ned utan att ens ha sett den? Jag blev nyfiken på vad som kunde ligga bakom det.

– Jag anser att patriarkatet och kapitalismen hör ihop och jag hade en naiv tro på att jag kunde få dem att förstå att deras hat beror på att de också är offer för det systemet. Att det är därför de blivit av med jobbet och vårdnaden om sina barn, säger Andrea.

Lyckas inte med uppdraget

Men så blev det inte. De hon möter är visserligen inga monster, men de lever närmast i ett parallellt universum – där patriarkatet bara är ett påhitt, eller om det finns så är det ändå männen som drabbas hårdast. Andrea lyckas inte med sitt uppdrag.

– Hur ska vi kunna diskutera om vi inte håller med varandra om det grundläggande? Det är farligt att vårt samhälle är så segregerat, säger Andrea Edwards.

– Under föreställningarna har jag delat upp publiken i kvinnor och män. Effekten blir att det är tydligt hur dumt det är att behandla folk efter deras kön. Jag vet många som har kommit ut från föreställningen som nyblivna feminister, säger hon.

Blir det någon mer uppsättning av Scum?

– Ja, då. Jag har precis spelat klart en omgång på Dramalabbet. Efter ett halvår brukar jag alltid bli sugen på att spela igen. Men sedan när jag har tröttnat då kommer jag ha en audition och lämna över föreställningen till någon yngre kvinna.

Mariela Quintana Melin

NY LITTERATUR

• ETC Helg satsar på litteraturkritiken. Här publicerar vi varje fredag ett utdrag ur några av helgens recensioner.

Med Per bland rören

Per Svensson
Vasakärven och järnröret – om den långa bruna skuggan från Lund
Weyler förlag

JIMMIE ÅKESSONS sjukskrivning har placerat Sverigedemokraterna i en annan dager. Somliga bedömare talar om en presumtiv eller faktisk maktkamp. ”Hatet mot omvärlden är ett kitt som håller samman dessa rörelsers aktivister, men hatet tycks också rikta sig inåt”, skriver Per Svensson i sin nya bok om högerextremismens rörelser. Och nu har alltså Mattias Karlsson tagit över partiledarskapet. Svenssons bok inleds med Karlsson-citatet: ”Den stora avgörande striden om vår civilisations, våra kulturers och våra nationers överlevnad har gått in i en ny, mer intensiv och mer avgörande fas.” Någon som hör ekon från 30-talets Tyskland?

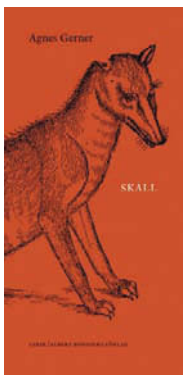

Två diktande trettioåringar

Agnes Gerner
Skall
Bonniers

Nova Gullberg Zetterstrand
I utlandet
Modernista

AGNES GERNER debuterar med en diktsamling, *Skall*. Titelordet kan uppfattas på åtminstone två sätt. Som djurets skall, sökandets skall. Nova Gullberg Zetterstrand debuterade för sex år sedan, nu släpps en andra bok – *I utlandet*. Två diktande människor, födda 1984. Olika varandra, men kanske ändå inte. För vad heter det hos Gerner? ”Jag ska inte hinnas upp,/ jag ska hinna fram”. Mot eller med detta NGZ: ”Att inte bry mig om mot vad jag färdas/ Så länge jag kommer hem”. Hos bägge dessa 30-åriga poeter märks en längtan efter hemkomst. Två läsvärda författare, hur som.

HUI Research
103 29 Stockholm

RödaKorset

Till juryn för Årets Julklapp 2014

Snart ska ni utse Årets Julklapp igen - spännande! Tidigare har ju bland annat bakmaskinen, mössan och råsaftcentrifugen fått utmärkelsen. Med detta brev vill vi nominera "Matpaket till Syrien" som Årets Julklapp 2014. Vår motivering är utifrån de tre kriterier ni anger på er hemsida:

1. Årets Julklapp ska vara en nyhet eller ha fått ett nyväckt intresse för året.

Konflikten i Syrien har gått in på sitt fjärde år och än är ingen lösning i sikte. Antalet döda räknas i hundratusental, många fler har skadats eller fängslats. Behovet av hjälp utifrån har aldrig varit större.

2. Årets Julklapp ska svara för ett högt försäljningsvärde eller säljas i ett stort antal.

Matpaketet kostar 77 kronor i vår gåvobutik på nätet och har i dagsläget sålts i drygt 7 000 exemplar. Tio miljoner människor i Syrien är i akut behov av nödhjälp, hälften av dem är barn. Försäljningspotentialen är därför enorm.

3. Årets Julklapp ska representera den tid vi lever i.

Oavsett vad vi lägger i tomtens säck finns det en ökad medvetenhet kring våra inköp; att våra val påverkar människor och händelser bortom julklappsutdelningen. Vi lever i en orolig tid, men också en tid av ökad medmänsklighet och omtanke - en tid för en ny typ av Årets Julklapp.

"Matpaket till Syrien" finns att köpa på **redcross.se**
Med hopp om att produkten blir Årets Julklapp 2014.

Morgan Olofsson
Kommunikationschef, Röda Korset

Swedish Red Cross | **Croix-Rouge Suédoise** | **Cruz Roja Sueca** | **الصليب الأحمر السويدي**

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies

Adress/Address
P.O. Box 17563
Hornsgatan 54
SE-118 91 Stockholm
Sweden

Telefon/Phone
+46 (0)8-452 46 00
Telefax/Fax
+46 (0)8-452 46 01

Internet
www.redcross.se
Bankgiro
900-8004

E-post/E-Mail
info@redcross.se
Org.nummer/VAT no.
802002-8711

BILD: LINA SELANDER. STILLBILD UR VERKET TO THE VISION MACHINE

A CONTINUOUS SHIFT...

• Utställningen A continuous shift of perspective av Lina Selander pågår på Örebro konsthall från 15 november till 4 januari 2015.

"INGEN BILD ÄR OSKYLDIG"

UTSTÄLLNING **Svartvit film på grå väggar. Poetiska bilder. Konst som tar tid. Kanske låter det svårt, men det är hett. Konstnären Lina Selander är specialinbjuden till Venedigbiennalen nästa år. Den som vill kan tjuvkika på delar av hennes konst redan nu, i Örebro.**

Väggarna har målats grå på Örebro konsthall. Nyansen ska framhäva konstnären Lina Selanders videoverk som ställs ut här just nu.

– Jag blev väldigt berörd av rummet, av konsthallen. Det är intressant att det är en gammal bank med valv och rum som har en rymd som man inte är van vid från andra utställningslokaler, så jag byggde utställningen utifrån det, berättar Lina Selander.

Installationerna ska anpassas efter rummet, specialbyggda skärmar och den gråa väggnyansen blir som en del av själva konsten.

– Femtio procent av arbetet sker i ateljén och femtio procent handlar om hur verken gestaltas. Det finns en tanke med hur verken visas, säger Lina Selander.

Passade extra bra

Ett av konstverken, Silphium, passade extra bra i de gamla banklokalerna.

– Verket har sin utgångspunkt i en serie mynt från den nordafrikanska staden Cyrene, en grekisk bosättning som fanns i nuvarande Libyen. På myntet fanns en silphiumplanta. En växt som hade aborterande egenskaper och som exporterades till andra länder och ekonomin blomstrade. Men exploatering av plantan ledde till utrotning av växten och med den dog samhället ut, berättar Lina Selander.

Men videoverket är inte en dokumentärfilm om samhället i Nordafrika eller om präglade växter på mynt. Det är en film med många lager av bilder och text. En sorts poesi.

– Jag jobbar mycket med samhällsföreteelser, och alla verk har en koppling till människans strävan efter expansion, men de handlar också om visuell kontroll. Vem berättar? Vem har gjort historieskrivningen? Hur ser vi på historien genom bilder? Jag vänder och vrider historien. Vem tog bilden? Ingen bild är oskyldig, säger Lina Selander.

"Tänkte inte på faran"

I verket Lenin's Lamp Glows in the Peasant's Hut har Lina Selander arbetat med radioaktivitet. Hon har filmat och fotograferat i den kontaminerade zonen i staden Pripjat, som övergavs efter kärnkraftsolyckan i Tjernobyl. Materialet har hon klippt samman med en idealiserande film om kärnkraft. Stenar från Tjernobyl har genom sin radioaktivitet också fått skapa egna märken på fotopapper.

– Jag tänkte inte på faran. Jag hade stenarna i ljustäta lådor och uranet i dem är inte dödligt. Det finns också regler för hur man får filma i Tjernobyl. Jag var så fixerad vid idén att göra det här så det var något större än jag själv, säger hon.

Lina Selander har blivit utsedd att representera Sverige på Venedigbiennalen som pågår mellan den 9 maj och den 22 november nästa år. I ett rum på 320 kvadratmeter ska hennes konst visas i en separatutställning för världens alla konstkännare. Men den som vill se några verk redan nu kan ta chansen att se utställningen i Örebro.

– Flera av verken som jag ställer ut i Örebro kommer att vara med i Venedig. Vilka är inte klart ännu, säger Lina Selander.

Mirja Mattsson

MISSA INTE ETC HELG!

ENDAST 46 KRONOR PER MÅNAD MED AUTOGIRO. DENNA VECKA:

LEDARE: MARIA-PIA BOËTHIUS OM SOLIDARITETEN SOM GLÖMTS BORT.

SAMTALET: KVINNORÄTTSKÄMPEN RITA MAHATO PRISAS FÖR SITT ARBETE I NEPAL.

REPORTAGE: ETC BESÖKER GRÖNLAND DÄR URANBRYTNINGEN BLIVIT EN VATTENDELARE I VALET.

PRENUMERERA NU! MEJLA KUNDTJANST@ETC.SE

Annons

Korsord från varuhuset.etc.se

Stefans stora blå till vinnaren!

Du deltar i tävlingen genom att mejla orden i de gula fälten till korsord@etc.se eller posta till Box 4403, 102 68 Stockholm. Vinnarna presenteras i nästa vecka, tillsammans med lösningen. Skicka in ditt svar senast måndag 1 december.

1:a pris
Stefans stora blå – ny bok från ETC förlag
2:a pris
Något är ruttet i Sverige
3:e pris
Provprenumeration

EN BERÖMD MAN FRÅN SUNNE | FYLKING / EN MARIOS TITEL | VASA | KRÄVER ANNAT PERSPEKTIV | DRÄNGOSCAR / ÄR BÅDE VEN OCH VIS | AMPERE / ÄDELGAS | - DE GUERRE | KAN FETT SAMLAS I | BROTT OCH GOTT | GÖR EBOLAN AV LIBERIA | EXPONERA | FATS | TILLFYLLEST

KRYDDBLANDNING

INFALL | SKJUTVAPEN | MACAO / GAV SEGERSTRÖM EN BAGGE

TRAKTERAR LOFFE

GUDRUN | RICKMAN | TIPS

TILLÄGGSORD | PÅ KNAPP / DEN BLEV SKÖNARE MED TIDEN | DET GÖR SÅ ONT NÄR KNOPPAR BRISTER

ZUCKERBERG | HAR VI APPARATER FÖR | KNIXA

BLADGRODA / ÖVERLEVAREN | ÄR FIRN | BRITTLOGI / SVAR PÅ TAL

SALTBESTÄMNING | CEREMONI | KAN SES I RAM | KAN VARA STYV | SES MELLAN VIN OCH VATTEN | DISKMASKIN

EN SÅDAN TECKNADE ÅHLIN | NORLING

LÄGGS / TOMMA MÄNGDENS TÖS | ZOLA / SÅS | KAN GE FETA LÖP / PUMPAS | KORT GRANNE | AFRIKANATION

ROPANDE FISKARE / FÖRSOFFNING | PLAGGPARAD / HÄRJAR I VÄSTAFRIKA

LOTTA MED FILMPOJKAR | FATTA | HÖRDES I RAMA

HOXHA I ALBANIEN | TAR SIG DOOR / SKONAR FAUNAN | DRAG | VASA / KOXA | KAN SES SMÄLTA I

BLEV BLÅSTA | LÄKARTJÄNST / MADICKENFAVORIT | JOBBA TVÅÅRIGT | HUGG IN! / DETSAMMA | KORT HÅLLPLATS / FARC

SAX | MODER SVEA SOM FÖRÄLDER / EN AV SJU

STRÖMSTEDT | STAD VID BUKT / VIRUS | KAN MOLN / PLANBETECKNING | DEN HAR SITT NÄT / ODDSSPEL

MANNROMAN | BUSKE | VILEBROR | GÅ SOM EN KUNG | ÖVA | ÄDELMETALL | BETA

VÄRDNATIONENS EKA navigerades med stor finess av Harpsunds vitala omstuvning

RIS / OMSORGSFULL | TYSK STAD | KVINNONAMN / SYDSTAT | SÄRA / SACK

DE KÄMPAR I ASTERIXALBUM

POSANTONYM | SLAGTRÄDEN

Ge bort en julklapp för kvinnors rättigheter!

Våra julklappar bär ett budskap om fred, frihet och förändring för kvinnor i krig och konfliktdrabbade områden. När du beställer dem stödjer du vårt arbete för kvinnors rättigheter.
God jul önskar Kvinna till Kvinna.

100 kr räcker till utbildning för en lärare i Kongo så att sexuellt utnyttjande av flickor i skolan kan stoppas.

200 kr räcker till en session med traumabearbetning för 20 kvinnor från Syrien.

300 kr räcker till en radiosändning i Albanien med information om våld i nära relationer.

Beställ på www.kvinnatillkvinna.se/jul

Kvinna till Kvinna

Kvinna till Kvinna stärker kvinnor
i krig och konfliktdrabbade områden
www.kvinnatillkvinna.se

OVIKTIGT VETANDE

Under andra världskriget åkte en brittisk u-båt runt i sex veckor med en levande ren ombord. Den var en gåva från Ryssland.

I den holländska byn Giethoorn finns inga vägar, hela byn är sammankopplad genom gångbroar och stigar.

Har vi missat några oviktiga saker som har hänt i veckan?
Hör gärna av dig med tips till **dagens@etc.se**

BILD: ULF LUNDKVIST

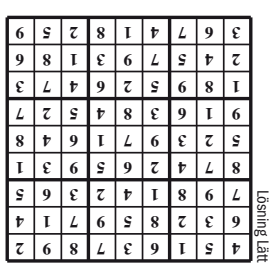
ANNONS FRÅN VARUHUSET.ETC.SE

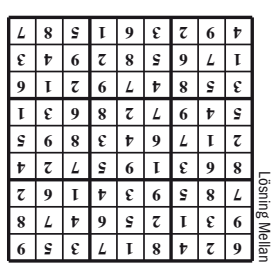
FÖRRA VECKANS KRYSS – LÖSNING OCH VINNARE
Lösningen till korsordet från Varuhuset.etc.se
förra numret: HÅLLER IHOP MOT VÄRLDEN
och SKILSMÄSSOFREKVENS

Vinnare: 1 Anita Kihlberg, Alingsås 2 Cecilia Nystam, Enskede 3 Liza Nordbäck, Skebo

SLOVENERS FISK SKÄMS både av och över galopperande omstuvning i akvariet

Lösning Lätt

Lösning Mellan

SUDOKU

Mellan

	2		8				5	
9				5		4		
7			9		4	1		
		3			5		2	
2	1						9	5
	4		7			6		
		8	4		9			6
		6		8				3
	9				1		8	

Lätt

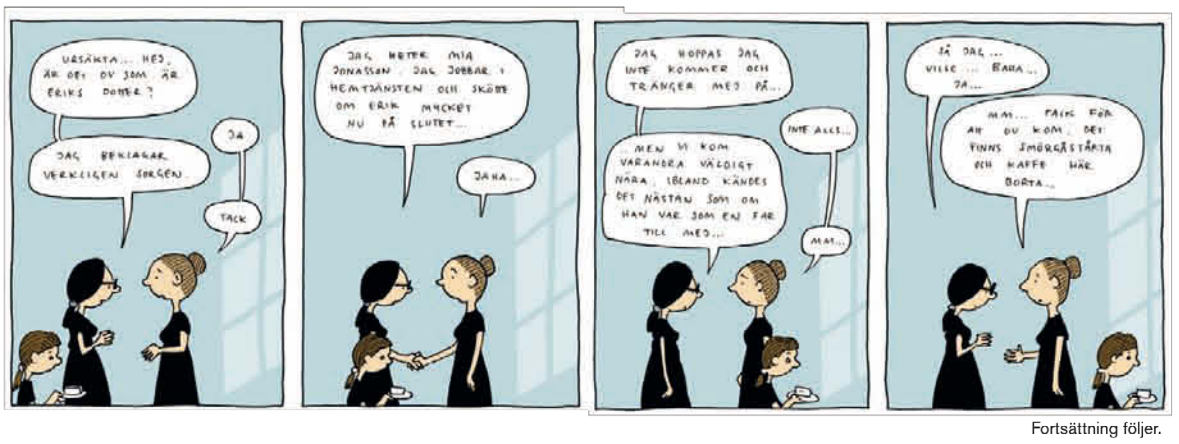
				3	7		9	2
6	3							
	9				2	3		5
8	7							1
	2		9		1		4	
9							2	7
1		9	5				7	
							8	6
3	6		4	1				

FRIDAS RESOR av Frida Ulvegren

BEGRAVNING av Pelle Forshed

Fortsättning följer.

ARNE ANKA av Charlie Christensen

KOMMENTARER FRÅN FACEBOOK

Folkets favoritord för kvinnlig onani: klittra

■ Klittra.
Det är vad folk vill att kvinnlig onani ska kallas.
You like?

Tova Maria
Jag tycker att klittra kan fungera för de som vill beskriva sin egen onani på det sättet, men att ställa upp runken och klittra mot varandra känns som ett sätt att befästa våra olika sexliv, där kvinnligt sex är rosa och gulligt, medan mäns är grövre. Det jag hellre skulle vilja se är en bra synonym för onani (om inte det ordet funkar) så att vi kan tala om att tillfredsställa sig själv utan att behöva undersöka vilket biologiskt kön som sitter mellan benen. Att ha ett ord för ”killar” och ett för ”tjejer” är ännu ett sätt att befästa tvåkönsidén och det är inte helt oproblematiskt tycker jag (även om det så klart ska finnas ord för ciskvinnors onani också). Tävlingen lanserades som ”killar runkar, men vad gör tjejer?” och ordet som vann ligger språkligt nära klitoris, så det är svårt att bortse från att ordet får en stark laddning.

Julia Bergh
Klittra låter nästan som glittra - I like! Det är väl bra att vi nu fått rösta fram ett ord så att vi tjejer slipper ärva storebrors namn för onani??

Kalle Fransson
Fan! Jag som röstade på DJa!

Nej till att vårdpersonal ska få vägra aborter

■ 3 röster mot 57.Bara KD röstade för.

Markus Fredriksson Ohliw
Förnuftets röst har talat.

GÖR SOM **ÖVER 42 000** ANDRA OCH GILLA DAGENS ETC PÅ FACEBOOK
FACEBOOK.SE/ETCTIDNINGARNA

NINA HEMMINGSSON

TV & RADIO FREDAG 28 NOVEMBER

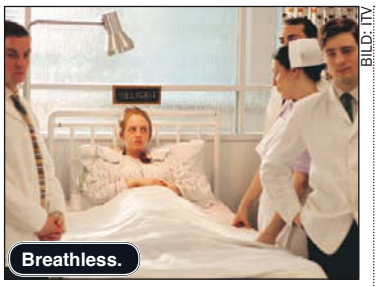

BILD: ITV

BILD: SVT

BILD: FOX

BILD: DANIEL GARTMO/TV4

BILD: KANAL 5

SVT1

06.00 Rapport
06.05 Regionala nyheter i sammandrag
06.25 Gomorron Sverige
10.00 Breathless
11.30 Breathless
12.15 Debatt
13.00 Plus
14.00 Anslagstavlan
14.05 Mitt i naturen
15.05 Alla tjejer har rätt att överleva sin graviditet
15.15 Gomorron Sverige sammandrag
15.45 Columbo
17.20 Det stora kriget - svenska öden
17.30 Sverige idag
17.55 Sportnytt
18.00 Rapport
18.10 Regionala nyheter
18.15 Go'kväll
19.00 Kulturnyheterna
19.15 Regionala nyheter
19.30 Rapport
20.00 På spåret
21.00 Skavlan
22.00 Suits
Harvey möter en gammal rival från skolåren, medan Jessica försöker hålla sig utanför Louis och Scotties fejd.
22.45 Rapport
22.50 Boardwalk empire
Al Capones styrkor anfaller och fullt krig bryter ut: allt för att så split mellan Masseria och Rosetti. Nucky kämpar för att få tillbaka makten och sitt liv. Richard går till blodig attack och Margaret måste fatta viktiga beslut som rör hennes framtid.
23.50 Coldplay - Mylo Xyloturnén
00.50 Hem till byn
01.40 Kulturnyheterna
01.55 Intresseklubben
02.25 What remains

SVT2

05.35 Tvärsnytt
05.45 Östnytt
08.05 Världens fakta: Björntorget
09.00 SVT Forum
16.00 Rapport
16.05 SVT Forum
16.20 Såna är föräldrar
16.40 Örtskolan
16.45 Hockeykväll
17.20 Nyhetstecken
17.30 Oddasat
17.45 Uutiset
18.00 Världens fakta: Bjö
18.50 De glömda gruvorna
19.00 Vem vet mest?
19.30 Kärlek och svek
20.00 SCUM - en kärleksförklaring
21.00 Aktuellt
21.18 Kulturnyheterna
21.23 Väder
21.25 Regionala nyheter
21.30 Sportnytt
21.45 Djupet
23.20 The story of film
00.25 Hitlåtens historia
00.55 24 Vision
01.00 Rapport
01.05 Västerbottensnytt
01.10 24 Vision
01.15 ABC
01.20 24 Vision
01.30 Rapport
01.35 Sydnytt
01.40 24 Vision
01.45 Värmlandsnytt
01.50 24 Vision
02.00 Rapport
02.05 Nordnytt
02.10 24 Vision
02.15 Mittnytt
02.20 24 Vision
02.30 Rapport
02.35 Gävledala
02.40 24 Vision
02.45 Tvärsnytt

TV3

06.00 Top Model
06.55 Nanny
07.25 Alla älskar Raymond
07.55 Jims värld
08.20 How I Met Your Mother
08.45 How I Met Your Mother
09.10 Våra bästa år
10.00 The Mentalist
11.00 The Real Housewives
12.00 Undercover Boss US
13.00 Project Runway
14.00 Lyxfällan
15.00 Top Model
16.00 The Real Housewives
17.00 How I Met Your Mother
17.30 How I Met Your Mother
18.00 Lyxfällan
19.00 Ensam hemma 2 - Vilse i New York

BILD: UNIVERSAL

21.30 Bridget Jones dagbok
På nyårsdagens morgon vaknar Bridget Jones med en gedigen baksmälla. 32 år gammal och singel med ett kaotiskt leverne bestämmer hon sig för att återta kontrollen över sitt liv. Hon ger sig själv en rad nyårslöften som hon skriver ner i sin dagbok, en journal som snart blir en polemisk hyllning till allt livets goda - nämligen sprit, cigg och karlar. Baserad på Helen Fieldings succéroman med samma namn.
23.35 Smekmånaden
01.35 Paradise Hotel
02.40 The Blacklist

TV4

05.50 Nyhetsmorgon
10.00 Malou efter tio
11.35 Hem till gården
12.10 Hem till gården
12.45 Coronation street
13.20 Coronation street
13.55 Dr Phil
14.55 House
15.55 Sveriges mästerkock
16.55 Äntligen hemma
17.50 V75 klubben
18.00 112 - på liv och död
18.50 Keno
19.00 TV4Nyheterna
19.20 TV4Vädret
19.30 Postkodmiljonären
20.00 Idol 2014
21.30 Hellenius hörna
22.00 TV4Nyheterna och sporten
22.15 TV4Vädret
22.25 Idol 2014
22.40 Idol extra
23.10 Modern family
Phil misslyckas med den enda uppgift han fått, att stanna hemma och ta emot en hantverkare, vilket tvingar honom att ljuga för Claire. Gloria oroar sig för årets familjeporträtt som hon fått ansvar för att arrangera. Jay låter Stella delta i en hundshow i hemlighet.
23.40 Modern family
00.15 Rika vänner
Olivia, Franny, Christine och Jane har varit vänner länge och alla utom Olivia är gifta. Medan de andra ägnar sig åt välgörenhet och shopping slavar Olivia som städerska. Trots att de finns där för varandra när det krisar hindrar det dem inte från att tala bakom varandras ryggar.
02.05 Sleepy Hollow
Året är 1799 och polisen Ichabod Crane anländer till staden Sleepy Hollow för att undersöka några mystiska mord. I staden talar alla om den huvudlöse ryttare som spökar i skogen och som är ute för att hämnas mordet på sig själv.

KANAL 5

06.00 Gilmore Girls
06.45 America's Funniest Home Videos
07.10 The Little Couple
07.35 The Little Couple
08.00 Tele Shopping
08.20 Ugly Betty
09.15 Grey's Anatomy
10.15 Hart of Dixie
11.05 Biggest Loser
12.00 Ellen DeGeneres Show
12.55 The Little Couple
13.30 The Little Couple
14.00 Real Housewives of New York
15.00 Vänner
15.30 Vänner
16.00 Ullared
17.00 Grey's Anatomy
18.00 Dancing Fools
18.30 The Neighbors
19.00 Dessertmästarna
20.00 Top 20 Funniest Home Videos
21.00 The Big Bang Theory
21.30 The Big Bang Theory

BILD: WARNER BROS

22.00 The Dark Knight
01.05 Under the Dome
02.05 Corpse Bride

PROVA ETC
LÖSNUMMER varuhuset.etc.se

Crossbones.
BILD: SJERRA

Vita svarta björnen.
BILD: ALBATROSS

Ambulansförarna på Nya Zeeland.
BILD: STARFISH PROD

Gold Divers.
BILD: DISCOVERY

TV6

06.00 Just shoot me
06.30 V
07.25 The Mindy Project
07.50 The Mindy Project
08.20 Jims värld
08.50 Jims värld
09.15 Våra värsta år
09.45 Våra värsta år
10.15 Community
10.45 Simpsons
11.15 Simpsons
11.45 Stargate SG-1
12.40 V
13.35 Seinfeld
14.05 Seinfeld
14.35 Simpsons
15.05 Simpsons
15.35 Family Guy
16.00 Family Guy
16.30 Dads
17.00 Dads
17.30 Cops
18.00 Cops
18.30 Cops
19.00 Family Guy
19.30 Family Guy
20.00 Simpsons
20.30 Simpsons
21.00 Crossbones
22.00 Crossbones
23.00 NCIS: Los Angeles

Deeks brottas fortfarande med konsekvenserna av allt som har skett. Han återvänder till jobbet för att hjälpa teamet med utredningen av mordet på en biotekniker.

00.00 Seinfeld
00.30 Seinfeld
01.05 Dads
01.35 Dads
02.05 Jims värld

KUNSKAPSKANALEN

09.00 En bok, en författare
09.20 Gröna hus
09.30 Vi är bögar
10.00 Anthony Bourdain på okända platser
10.55 Aktivism
11.00 Aktivismens tid
11.30 Mästerfotografen
12.00 Pensionär på prov
13.00 Planetens gränser
14.00 Konsten att överleva
14.55 Aktivism

Valentina Cuevas brinner för att få större inflytande över beslut som gäller förorterna.

15.00 UR Samtiden Tema
16.00 UR Samtiden

16.00: Att vara förberedd inför döden. 16.45:Tove Jansson 100 år. 17.30: Bockarna Bruse kommer igen. 17.55: Förlossningsdepression. 18.10: Det ser PG Gyllenhammar och Ingvar Carlsson.

19.00 En bok, en författare
19.20 Musikvideons historia
19.40 Samlarna
20.10 Kina på fyra hjul
21.00 Den vita svarta björnen

Kanadas Stillahavskust är en vildmark av öar, mäktiga regnskogar och laxrika floder. Här finns väldiga områden som sällan besöks av andra än de lokala indianerna, och här lever den sällsynta vita svartbjörnen som spelar en så viktig roll i deras mytologi.

21.55 På vintagejakt
22.40 Dokument utifrån: Krigets glömda offer
23.40 En bok, en författare
00.00 Mästerfotografen

TV4 FAKTA

06.00 Polis på plats i Santa Barbara
06.30 Polis på plats i Santa Barbara
07.10 Spårlöst: Danmark
07.55 Läkarpraktikanterna
09.00 Livräddarna på Bondi Beach
09.30 Livräddarna på Bondi Beach
10.00 Ambulansförarna på Nya Zeeland
10.30 Ambulansförarna på Nya Zeeland
11.00 Hospitalet
11.30 Hospitalet
14.00 Livräddarna på Bondi Beach
14.30 Livräddarna på Bondi Beach
15.00 Ambulansförarna på Nya Zeeland
15.30 Ambulansförarna på Nya Zeeland
16.00 Efter de avgörande timmarna
17.00 Mord ur varje vinkel
17.55 De omisstänkta
19.00 Kvinnor som mördar
19.55 Highway patrol
20.25 Highway patrol
20.55 Razzia
21.25 Razzia
22.00 Ambulansförarna på Nya Zeeland
22.30 Ambulansförarna på Nya Zeeland
23.00 48 avgörande timmar
00.00 Kvinnor som mördar
01.00 Mördande myter

DISCOVERY

06.00 Så funkar det!
06.25 River Monsters
07.20 Mythbusters
08.15 Gömda skatter
09.05 Wheeler Dealers
10.00 Extreme Car Hoarder
11.00 Mythbusters
12.00 Naked and Afraid
13.00 Gold Divers
14.00 Gömda skatter
15.00 Tanked
16.00 River Monsters
17.00 Mythbusters
18.00 Mythbusters
19.00 Mythbusters
20.00 Marooned with Ed Stafford
21.00 Robson Green

Street Outlaws.
BILD: DISCOVERY

22.00 Street Outlaws
23.00 Fast and Loud
00.00 Al Murrays väg till Berlin
00.30 Al Murrays väg till Berlin
01.00 Robson Green
02.00 Street Outlaws

RADIO

P1 05.59 P1-morgon 06.00 Morgoneko 06.30 Ekonyheter 06.32 Ekonomieko 06.34 Nyheter från vetenskapsradion 06.50 Tankar för dagen 06.55 Landväder 07.00 Morgoneko 07.30 Ekonyheter 07.32 Ekonomieko 07.36 Nyheter från Vetenskapsradion 07.39 P1-morgon 07.46 Kulturnytt 07.55 Land- och sjöväder 07.59 P1-morgon 08.00 Morgoneko 08.15 P1-morgon 08.30 Ekonyheter 08.32 Ekonomieko 08.36 Nyheter från Vetensskapsradion 08.41 P1-morgon 08.54 Kulturnytt 08.59 P1-morgon 09.00 Morgoneko 09.14 P1-morgon 09.30 Ring P1! 10.00 Ekonyheter 10.03 Stil 11.00 Ekonyheter 11.03 Barnen 11.35 Radioföljetongen 12.00 Tolvslaget 12.00 Dagens dikt 12.05 Ekonyheter 12.07 Meddelandetid 12.10 Vetandets värld 12.30 Luncheko 12.55 Land- och sjöväder 13.00 Ekonyheter 13.05 Kulturnytt 13.20 OBS 13.35 Vetenskapsradions veckomagasin 14.00 Ekonyheter 14.03 Kino: Musik och politik 14.50 Kulturnytt 15.00 Ekonyheter 15.03 Radiosporten 15.04 Spanarna 15.45 Dagens Eko 15.55 Sjöväder 16.00 Studio Ett 16.45 Dagens Eko kvart i fem 17.00 Studio Ett 17.45 Dagens Eko 18.00 Ekonomieko 18.07 Kulturnytt 18.15 Lantzkampen 19.00 19.03 Inledning Maken 19.05 Radioteatern: Maken 20.01 Efter föreställning 20.35 Ring P1! 20.45 OBS 21.00 Ekonyheter 21.03 Filosofiska rummet: 21.45 Tankar för dagen 21.50 Land- och sjöväder 22.00 Ekonyheter 22.10 Radiosporten 22.12 Studio Ett 22.55 Dagens dikt 23.00 Ekonyheter 23.07 Vetandets värld 23.30 Radiopsykologen

P2 06.50 Klassisk morgon 07.30 Klassisk morgon 08.00 Ekonyheter 08.02 Klassisk morgon 08.54 Kulturnytt 09.00 Ekonyheter 09.02 Klassisk morgon 10.00 Ekonyheter 10.03 Klassisk förmiddag 13.00 SR på somaliska 13.30 SR på romani 14.00 SR på kurdiska 14.30 SR på arabiska 15.00 SR på engelska 15.30 Nyheter 15.35 Rádio Sápmi Med Per 16.00 Sisu-uutiset 16.10 Studio Sisu 16.50 Roketti 17.00 Rendezvous med Kris 18.07 Kulturnytt 18.15 Rendezvous med Kris19.00 Ekonyheter 19.03 P2 Live: Konsert 21.00 P2 Live: Stockholm

P3 06.00 Ekonyheter 06.05 P3 Musik 06.30 Morgonpasset 06.31 P3 Nyheter 06.32 Morgonpasset 07.30 P3 Nyheter 07.32 Morgonpasset 08.00 P3 Nyheter 08.04 Morgonpasset 08.30 P3 Nyheter 08.32 Morgonpasset 09.00 P3 Nyheter 09.03 Morgonpasset 10.00 P3 Nyheter 10.02 P3 med Sofie Nustad 11.00 P3 Nyheter 11.02 Knyckare i P3 12.00 P3 Nyheter 12.03 Musikguiden 13.00 P3 Nyheter 13.01 Korrerapporten 14.00 P3 Nyheter 14.02 PP3 15.00 P3 Nyheter 15.02 PP3 16.00 P3 Nyheter 16.06 Nisses fredag 17.00 P3 Nyheter 17.06 Nisses fredag 17.59 Radiosporten 18.00 P3 Nyheter 18.03 Musikguiden 19.00 Ekonyheter 19.03 Musikguiden 20.00 Ekonyheter 20.03 Sportfredag 20.06 Musikguiden 21.00 Ekonyheter 21.03 Musikguiden 22.00 Ekonyheter 22.03 Musikguiden 23.00 Ekonyheter 23.07 P3 Musik musikmix

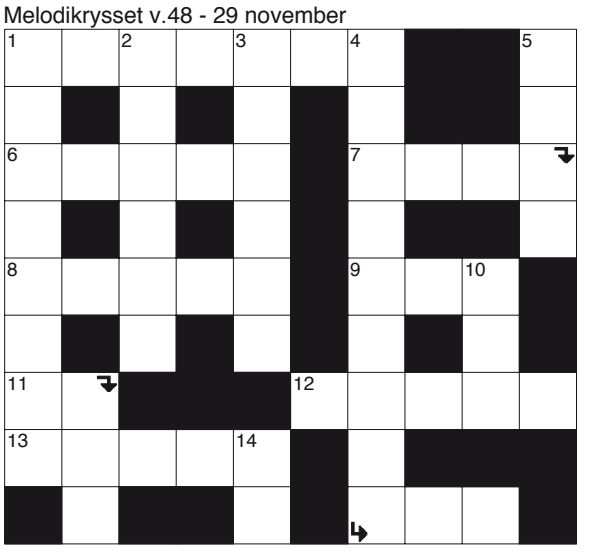

BILD: BO HÅKANSSON

DAGENS TV-TIPS

På spåret
SVT1 kl 20.00

■ När den 25:e säsongen av den populära frågesporten rullar igång i SVT ikväll står matchen mellan Helena von Zweigbergk och Göran Everdahl som tog hem segern i våras, och Fredrik Wikingsson och Filip Hammar. Senare under säsongen tävlar bland annat Lina Thomsgård & Jason Diakité, Gudrun Schyman & KG Hammar och Jenny Strömstedt & Niklas Strömstedt. Extra plus för Maia Hirasawa som står för säsongspremiärens underhållning.

Melodikrysset v.48 - 29 november

Melodikrysset lördag kl. 10.03 i P4. Lösningen ska vara inne senast onsdag i nästa vecka
Adress: Melodikrysset, Sveriges Radio P4, 109 12 Stockholm
Namn:.....
Adress:.....
Postadress:.....

GLÄDJESHOPPEN.SE

Självklart kan lycka köpas för pengar!

Årets bästa julklapp?

En get för 200 kronor till exempel.

En get kan ändra framtidsutsikterna för föräldralösa barn i Zimbabwe. Geten ger näringsrik mjölk och kan få flera killingar om året. Killingarna kan säljas vilket innebär en inkomst. Dessutom får den som äger boskap respekt och en röst i samhället och det kan verkligen förändra barnens liv till det bättre.

Det kallar vi att sprida glädje!

Gåvan går till IMs arbete i Zimbabwe.

Beställ nu eller gå in på **glädjeshoppen.se** där hittar du också fler bra julklappstips.

IM är en svensk biståndsorganisation som bekämpar och synliggör fattigdom och utanförskap. Glädjeshoppen.se är IMs webbutik för symboliska gåvor. Läs mer om IM på manniskohjalp.se.

90 | SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

Individuell Människohjälp

Ja, jag vill beställa:

..... st get à **200 kr**

..... st skolavgift à **300 kr**
Ge flickor i Malawi möjlighet att få gå i skolan!

..... st starta eget-bidrag à **120 kr**
Ge kvinnor i Indien möjlighet att starta eget!

Administrationsavgift på 20 kr per kort tillkommer, max 60 kr per beställning.

OBS! Om du vill ha dina kort innan jul behöver vi din beställning senast den 16 december.

Skicka din beställning till **IM, Box 45, 221 00 Lund**

För varje produkt som du handlar får du ett dubbelt kort i A5-format med ett kuvert, som levereras till din adress tillsammans med ett inbetalningskort.

ETC 2014

VÄNLIGEN TEXTA

Namn: .....

Gatuadress: .....

Postadress: .....

Personnummer: .....
Obligatoriskt för eventuell skattereduktion

Mob/tel: .....

E-post: .....

Underskrift: .....

IM sparar dina uppgifter enligt personuppgiftslagen (PUL). Ingen information lämnas ut till någon utanför IMs krets. För mer information om PUL besök gärna IMs hemsida www.manniskohjalp.se